Gminny Program Rewitalizacji

GMINY IWONICZ-ZDRÓJ

DIAGNOZA DELIMITACYJNA

Iwonicz-Zdrój, 2025

Opracowanie

DELTA PARTNER SP. Z O.O.

Spis treści

Wprowadzenie **4**

Podstawa prawna 5

Charakterystyka gminy 6

2. Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego **7**

Charakterystyka wyróżnionych obszarów porównawczych 9

Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego 11

3. Diagnoza obszaru zdegradowanego **15**

Sfera społeczna 15

Sfera gospodarcza 32

Sfera środowiskowa 34

Sfera przestrzenno-funkcjonalna 40

Sfera techniczna 45

4. Podsumowanie analizy **49**

5. Wyznaczanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji **55**

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego 55

Wyznaczenie obszaru rewitalizacji 58

Spis tabel i grafik **61**

Wprowadzenie

Przygotowanie diagnozy delimitacyjnej obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji dla Gminy Iwonicz-Zdrój stanowi istotny etap prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji (GPR). Dokument opracowano zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r., poz. 278), która określa zasady prowadzenia procesu rewitalizacji na szczeblu gminnym.

Celem niniejszego opracowania jest identyfikacja obszarów w granicach administracyjnych gminy, które znajdują się w stanie kryzysu i wymagają kompleksowej, zintegrowanej interwencji o charakterze terytorialnym. Podstawą tego procesu jest wyznaczenie obszaru zdegradowanego – części gminy, na której występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, a także co najmniej jednego problemu o charakterze gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym.

Zgodnie z zapisami ustawy, z obszaru zdegradowanego można wydzielić obszar rewitalizacji – teren wyróżniający się szczególną intensywnością problemów oraz potencjałem rozwojowym, którego aktywizacja może przyczynić się do trwałej poprawy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy. Wyznaczenie granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji następuje w drodze uchwały Rady Gminy, stanowiącej akt prawa miejscowego.

Przy opracowaniu diagnozy wykorzystano obiektywne, porównywalne dane statystyczne oraz metodykę zgodną z wytycznymi Instytutu Rozwoju Miast i Regionów („Delimitacja – krok po kroku”). Analiza opiera się na pięciu komplementarnych sferach funkcjonowania gminy:

- społecznej,
- gospodarczej,
- środowiskowej,
- przestrzenno-funkcjonalnej,
- technicznej.

Uzyskane wyniki stanowią podstawę do dalszych etapów prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Iwonicz-Zdrój, w tym określenia kierunków działań naprawczych oraz planowania inwestycji służących odnowie społecznej i przestrzennej gminy.

Podstawa prawna

Diagnoza delimitacyjna obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji została opracowana w oparciu o zapisy Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 278).

Zgodnie z zapisami art. 9 ustawy[1] za obszar zdegradowany uznaje się: ***obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1062), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.*** Ustawa wskazuje, że aby dany teren mógł zostać uznany za zdegradowany, oprócz problemów społecznych musi na nim występować co najmniej jedno z negatywnych zjawisk w sferze: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy — obejmującej zarówno sferę społeczną, jak i pozaspołeczną (gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną) — wyodrębniono obszary gminy znajdujące się w stanie kryzysowym, a w ich granicach wskazano obszar zdegradowany.

Kluczowym elementem całego procesu jest obszar rewitalizacji. Definiuje go art. 10 ustawy[2], zgodnie z którym jest to ***obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk […], na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację***. Zgodnie z przepisami, obszar rewitalizacji nie może obejmować więcej niż 20% powierzchni gminy ani być zamieszkały przez więcej niż 30% jej mieszkańców.

W ramach diagnozy delimitacyjnej przedstawiono analizę sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej Gminy Iwonicz-Zdrój. Podrozdział *Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego* zawiera zestaw kryteriów delimitacyjnych, na podstawie których przeprowadzono analizę i wyznaczono granice obszarów objętych diagnozą.

[1] Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2023 r. poz. 28, 1688).
[2] Ibidem.

Charakterystyka gminy

Gmina Iwonicz-Zdrój to gmina miejsko-wiejska, położona w południowej części województwa podkarpackiego, w powiecie krośnieńskim. Zajmuje powierzchnię 45,49 km^2, co stanowi 5,0% powierzchni powiatu krośnieńskiego. Od północy graniczy z Gminą Miejsce Piastowe, od wschodu z Gminą Rymanów, a od południowego-zachodu z Gminą Dukla. Pod względem administracyjnym składa się z 4 miejscowości: Iwonicz-Zdrój, Iwonicz, Lubatowa i Lubatówka. Siedzibą władz gminy jest miasto Iwonicz-Zdrój, pełniące funkcję lokalnego ośrodka administracyjnego, kulturalnego i usługowego. W 2024 r. gminę zamieszkiwało blisko 10,4 tys. mieszkańców.

Gmina Iwonicz-Zdrój jest gminą uzdrowiskową, która funkcjonuje w oparciu o regulacje Ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (tekst jednolity: Dz.U. 2025 r., poz. 1135). Status uzdrowiska został ustanowiony Uchwałą Nr XXIII/173/2012 Rady Miejskiej w Iwoniczu-Zdroju z dnia 29 października 2012 r., zgodnie z którą na terenie gminy ustanowiono trzy sfery ochrony uzdrowiskowej.

Teren gminy położony jest w malowniczym rejonie Beskidów, na pograniczu dwóch mezoregionów: Beskidu Niskiego oraz Pogórza Bukowskiego. Lesistość gminy wynosi około 20,7%, a największe kompleksy leśne znajdują się w centralnej i południowej części jej obszaru. Większość gminy charakteryzuje się niskim stopniem urbanizacji oraz rozproszonym osadnictwem wiejskim, natomiast w samym Iwoniczu-Zdroju dominuje zabudowa uzdrowiskowa. Miasto należy do najstarszych uzdrowisk w Polsce, a w jego centrum zachowany jest cenny układ przestrzenny oraz zespół drewnianej, zabytkowej architektury uzdrowiskowej, stanowiącej ważny element dziedzictwa kulturowego regionu.

Pod względem infrastruktury komunikacyjnej, przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 28 relacji Zator–Medyka, stanowiąca główny szlak transportowy. Sieć uzupełniają drogi powiatowe i gminne, zapewniające dogodne połączenia z okolicznymi miejscowościami. Odległość z centrum gminy do Krosna, siedziby powiatu, wynosi około 15 km, natomiast do Rzeszowa, stolicy województwa podkarpackiego, około 70 km.

Gmina pełni istotne funkcje rolnicze, leśne i turystyczne. Jej potencjał rozwojowy opiera się przede wszystkim na walorach przyrodniczo-krajobrazowych oraz zasobach dziedzictwa kulturowego. Na terenie gminy funkcjonuje kilka form ochrony przyrody, w tym Obszary Natura 2000 „Beskid Niski", „Ostoja Jaśliska" i „Rymanów", Obszar Chronionego Krajobrazu Beskidu Niskiego oraz liczne pomniki przyrody, które przyczyniają się do zachowania unikalnej bioróżnorodności i atrakcyjności turystycznej regionu.

2. Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o rewitalizacji, proces rewitalizacji polega na kompleksowym i zintegrowanym wyprowadzaniu obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego. Działania te mają charakter skoordynowany, są terytorialnie ukierunkowane i realizowane na rzecz społeczności lokalnej, gospodarki oraz przestrzeni. Fundamentem dla ich wdrażania jest Gminny Program Rewitalizacji, a ich skuteczność zależy od zaangażowania szerokiego grona interesariuszy.

Aby możliwe było zaplanowanie celowej i efektywnej interwencji, konieczne jest precyzyjne wyznaczenie obszarów wymagających wsparcia. Diagnoza delimitacyjna stanowi narzędzie identyfikacji tych obszarów, opierając się na analizie wskaźników oddających wewnętrzne zróżnicowanie społeczno-gospodarcze i przestrzenne gminy.

Przy opracowaniu diagnozy zastosowano podejście zgodne z zapisami ustawy o rewitalizacji oraz wytycznymi metodologicznymi zawartymi w publikacji „Delimitacja – krok po kroku" opracowanej przez Instytut Rozwoju Miast i Regionów. Proces delimitacji zrealizowano w ramach siedmiu spójnych etapów:

1. Podział gminy na jednostki analityczne – uwzględniający zarówno powiązania funkcjonalne, uwarunkowania historyczne, jak i układ osadniczy oraz granice naturalne. Jednostki te stanowią podstawę analizy porównawczej.
2. Dobór wskaźników delimitacyjnych – wybór zmiennych charakteryzujących sytuację w pięciu kluczowych sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.
3. Analiza danych w sferze społecznej – ilościowa analiza natężenia zjawisk społecznych na podstawie danych zastanych.
4. Standaryzacja danych oraz wyznaczenie syntetycznego wskaźnika degradacji społecznej – normalizacja danych pozwoliła na porównanie intensywności zjawisk kryzysowych między jednostkami, a wskaźnik syntetyczny umożliwił obiektywną klasyfikację obszarów.
5. Ocena sfer pozaspołecznych – weryfikacja występowania zjawisk kryzysowych we wszystkich czterech sferach pozaspołecznych, w oparciu o dane ilościowe.
6. Wskazanie obszarów o najwyższym poziomie degradacji – zestawienie wyników analiz pozwoliło na wyłonienie jednostek, które łączą intensywność problemów społecznych z występowaniem co najmniej jednego kryzysu pozaspołecznego.
7. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji – obejmującego te jednostki, które spełniają warunki ustawowe (do 20% powierzchni gminy i do 30% jej mieszkańców).

Wykorzystywane wskaźniki zapisane są w różnych jednostkach i przedziałach (zbiorach) liczbowych, przez co ich porównywanie i zestawienie staje się utrudnione. Wskaźniki te wymagają standaryzacji, po przeprowadzeniu której możliwe będzie porównanie skali natężenia zjawisk kryzysowych w każdej z wyróżnionych jednostek. W delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Iwonicz-Zdrój sposób obliczenia wskaźnika syntetycznego zgodnie z metodą opisaną w publikacji „Delimitacja – krok po kroku". Pierwszy etap polegał na odjęciu od zmiennych ich średnich arytmetycznych, a następnie podzieleniu otrzymanej różnicy przez odchylenie standardowe według wzoru: $\mathbf{t_{ij}}=\frac{x_{ij}-\overline{x_j}}{s_j}$

gdzie:

t_{ij} – wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

$\overline{x_j}$ – średnia arytmetyczna wskaźnika j

s_j – odchylenie standardowe wskaźnika j

Po obliczeniu wartości wskaźników i ich normalizacji możliwe były dalsze obliczenia. Najpierw określono czy dany wskaźnik jest stymulantą czy destymulantą (tzn. czy wysokie wartości wskaźnika świadczą o rozwoju danego obszaru porównawczego, czy też prowadzą do zjawisk kryzysowych). Jeśli wśród wybranych wskaźników znajduje się stymulanta, ich wartości należy pomnożyć przez -1 (zgodnie ze wzorem $z_{ij} = x_{ij} \cdot (-1)$, gdzie za x_{ij} przyjmuje się wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i). Natomiast w przypadku kiedy dany wskaźnik jest destymulantą, wartości otrzymane podczas normalizacji pozostawiamy bez zmian.

Ostatnim etapem budowy wskaźnika syntetycznego jest wyznaczenie wartości wskaźnika syntetycznego dla danej jednostki porównawczej, która to będzie sumą wszystkich wartości cząstkowych przeliczonych zgodnie z powyższym wzorem. W zależności od wyniku możliwa jest ocena czy poszczególny obszar znajduje się w stanie kryzysowym. Wysoka wartość oznacza występowanie kryzysu (im wyższa tym jego nasilenie jest większe), a niska wartość świadczy o pozytywnej sytuacji społecznej obszaru.

Zgodnie z przyjętą metodyką oraz ustawą o rewitalizacji[3] obszarem zdegradowanym będzie ten obszar, w którym wskaźnik syntetyczny natężenia zjawisk kryzysowych o charakterze społecznym jest wyższy

[3] Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278).

niż wskaźnik dla całej gminy oraz dla którego zidentyfikowano występowanie co najmniej jednego zjawiska kryzysowego w sferze pozaspołecznej.

Charakterystyka wyróżnionych obszarów porównawczych

W ramach opracowania diagnozy delimitacyjnej wyodrębniono 4 jednostki porównawcze, odpowiadające jednostkom pomocniczym Gminy Iwonicz-Zdrój (sołectwom). Podział ten odzwierciedla strukturę administracyjną gminy. Przyjęty podział pozwala na identyfikację lokalnych różnic w pięciu analizowanych sferach oraz na wskazanie obszarów charakteryzujących się największą kumulacją zjawisk kryzysowych.

Poniżej przedstawiono wyodrębnione obszary porównawcze z uwzględnieniem ich powierzchni i liczby mieszkańców – stan na 2024 r.

Tabela 1 Podział Gminy Iwonicz-Zdrój na jednostki porównawcze z uwzględnieniem powierzchni i liczby mieszkańców.

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Powierzchnia [km^2]	Udział powierzchni w powierzchni gminy [%]	Liczba ludności w 2024 r.	Udział ludności w populacji gminy [%]
1.	Iwonicz-Zdrój	5,9	12,9%	1 498	14,5%
2.	Iwonicz	16,2	35,7%	4 211	40,6%
3.	Lubatowa	17,1	37,7%	3 480	33,6%
4.	Lubatówka	6,2	13,7%	1 173	11,3%
Gmina Iwonicz-Zdrój		45,5	100%	10 362	100%

Źródło: opracowanie własne.

Poniższa mapa przedstawia podział gminy na wyszczególnione jednostki porównawcze.

Grafika 1 Podział Gminy Iwonicz-Zdrój na jednostki porównawcze.

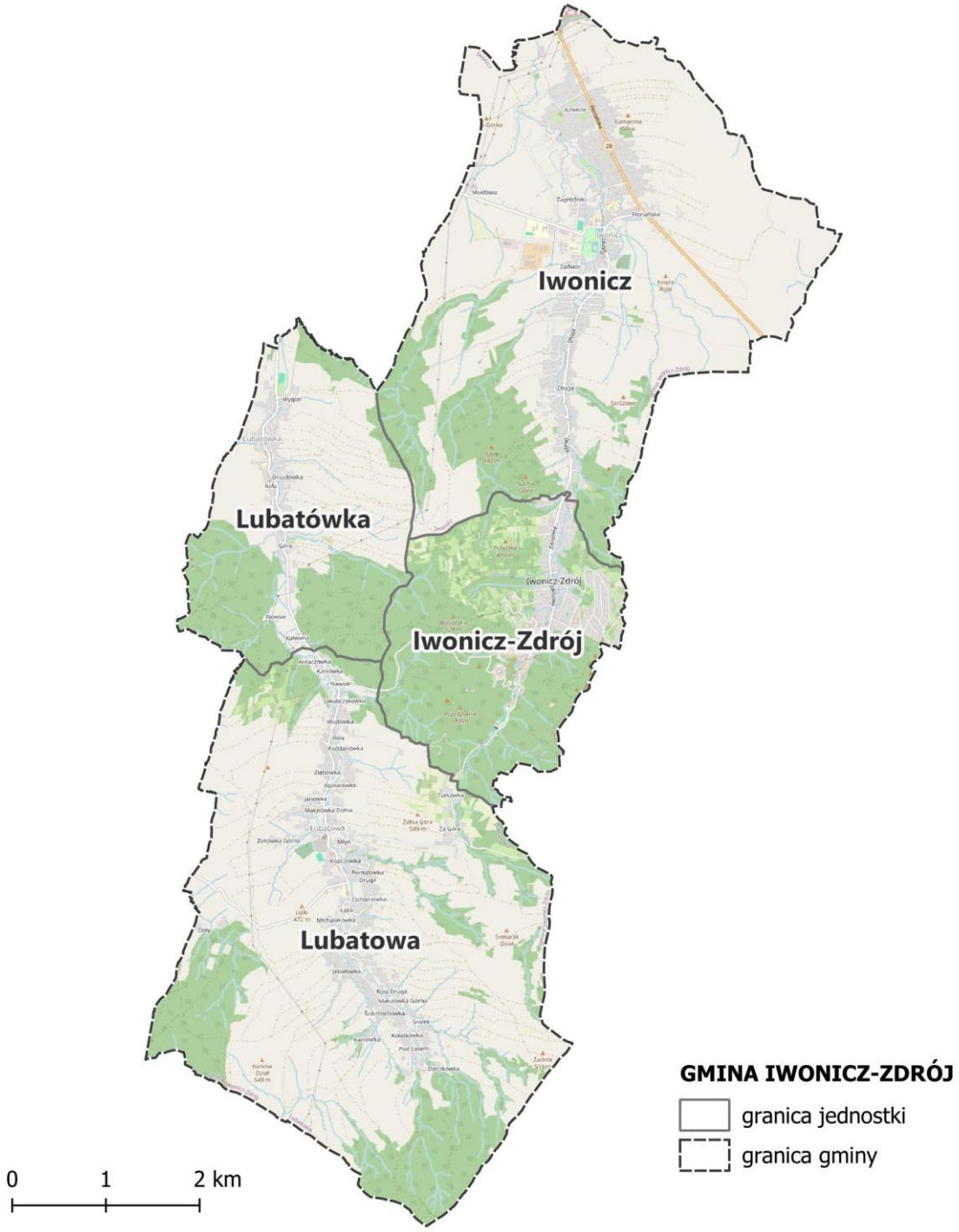

Źródło: opracowanie własne.

Dobór kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego

Zgodnie z przyjętą metodyką diagnozy delimitacyjnej, kolejnym etapem było dobranie odpowiednich zmiennych. Wskaźniki te powinny umożliwiać mierzalne różnicowanie jednostek porównawczych oraz identyfikację obszarów, w których występują sytuacje kryzysowe.

Poniżej przedstawiono w formie tabelarycznej zestawienie 26 wskaźników wykorzystanych w analizie. Dla każdej zmiennej określono jej przyporządkowanie do jednej z sfer (społeczna, gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna), źródło danych, opis metodologiczny oraz informację, czy pełni ona funkcję stymulanty, czy destymulanty. Klasyfikacja ta opiera się na tym, czy wysoka wartość wskaźnika wskazuje na korzystną sytuację rozwojową (stymulanta), czy na nasilenie zjawisk kryzysowych (destymulanta).

Tabela 2 Katalog zmiennych wykorzystanych w delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

SFERA	ZMIENNA	OPIS ZMIENNEJ	Rodzaj zmiennej
SFERA SPOŁECZNA	1.Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik dotyczący aspektu demograficznego. Wskaźnik obliczony jako różnica między liczbą urodzeń i zgonów na danym obszarze, podawany w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło: Urząd Gminy Iwonicz-Zdrój	Stymulanta
	2. Saldo migracji na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik określający poziom zasiedlania/wyludniania się gminy. Źródło: Urząd Gminy Iwonicz-Zdrój	Stymulanta
	3. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Wskaźnik obrazuje poziom obciążenia demograficznego osób aktywnych zawodowo przez osoby starsze. Wyrażany jest jako liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (kobiety ≥60 lat, mężczyźni ≥65 lat) przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym. Źródło: Urząd Gminy Iwonicz-Zdrój	Destymulanta
	4. Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy dotyczący osób poszukujących pracy i zarejestrowanych jako bezrobotne Zmienna prezentowana w formie średniej przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców. Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie	Destymulanta
	5. Liczba długotrwale bezrobotnych na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik mierzy liczbę osób pozostających w stanie bezrobocia przez dłuższy okres (powyżej 12 miesięcy) przypadającą na 1 000 mieszkańców. Pozwala ocenić skalę problemu bezrobocia w danym regionie niezależnie od jego liczby ludności. Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie	Destymulanta

SFERA	ZMIENNA	OPIS ZMIENNEJ	Rodzaj zmiennej
	6. Liczba klientów pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik opisujący popyt na usługi ośrodka pomocy społecznej na danym obszarze oraz obrazujący stan lokalnej społeczności w zakresie liczby klientów ośrodka pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwoniczu-Zdroju	Destymulanta
	7. Liczba osób korzystających ze świadczeń z powodu ubóstwa na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik mierzy liczbę osób otrzymujących świadczenia socjalne z tytułu ubóstwa przypadającą na 1 000 mieszkańców. Umożliwia ocenę rozmiaru zjawiska ubóstwa w danym regionie. Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwoniczu-Zdroju	Destymulanta
	8. Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia z tytułu niepełnosprawności na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik odzwierciedla poziom zapotrzebowania na wsparcie instytucjonalne z tytułu ograniczonej sprawności lub długotrwałych problemów zdrowotnych, które wpływają na zdolność do pracy i samodzielnego funkcjonowania. Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwoniczu-Zdroju	Destymulanta
	9. Ogólna liczba przestępstw na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik przedstawia całkowitą liczbę przestępstw w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Służy do oceny natężenia przestępczości w danym regionie. Źródło danych: Komenda Miejska Policji w Krośnie	Destymulanta
	10. Liczba zdarzeń drogowych na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik określa częstotliwość występowania kolizji i wypadków drogowych w przeliczeniu na liczbę ludności. Obrazuje poziom bezpieczeństwa w ruchu drogowym na danym obszarze oraz pośrednio jakość infrastruktury, natężenie ruchu i przestrzeganie przepisów. Źródło danych: Komenda Miejska Policji w Krośnie	Destymulanta
	11. Liczba organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący poziom aktywności społecznej mieszkańców poszczególnych obszarów gminy. Wskaźnik prezentowany w formie przeliczeniowej liczbą organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców. Źródło: Urząd Gminy Iwonicz-Zdrój	Stymulanta
	12. Liczba osób zapisanych do biblioteki na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik pokazuje liczbę osób zarejestrowanych w bibliotekach przypadającą na 1 000 mieszkańców. Pozwala ocenić stopień korzystania z zasobów bibliotecznych. Źródło: Urząd Gminy Iwonicz-Zdrój	Stymulanta
	13. Liczba uczniów na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik mierzy liczbę uczniów przypadającą na 1 000 mieszkańców danego obszaru. Umożliwia ocenę poziomu dostępności edukacji i struktury demograficznej gminy. Źródło: Urząd Gminy Iwonicz-Zdrój	Stymulanta

SFERA	ZMIENNA	OPIS ZMIENNEJ	Rodzaj zmiennej
SFERA GOSPODARCZA	14. Różnica pomiędzy nowo-zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący tendencje związane z rozwojem przedsiębiorczości. Wyrażany przez różnicę liczby nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Źródło: Urząd Gminy Iwonicz-Zdrój	Stymulanta
SFERA ŚRODOWISKOWA	15. Masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia na 1 mieszkańca [kg]	Wskaźnik obrazujący skalę zagrożenia wyrobami azbestowym. Wartość wskaźnika wyrażona została jako masa wyrobów pozostałych do unieszkodliwienia w przeliczeniu na 1 mieszkańca Źródło: Baza Azbestowa	Destymulanta
	16. Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym [%]	Wskaźnik opisujący jaki odsetek budynków mieszkalnych w poszczególnych obszarach znajduje się w strefie zagrożenia hałasem drogowym. Zmienna wyrażana w wartościach procentowych. Źródło: BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)	Destymulanta
	17. Średnie roczne stężenie PM2.5	Wskaźnik dotyczy jakości powietrza w poszczególnych obszarach, wyrażany w postaci wartości stężenia pyłów zawieszonych PM2.5 Źródło: https://powietrze.gios.gov.pl/	Destymulanta
	18. Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami pozaklasowymi [%]	Wskaźnik przedstawia udział gospodarstw, wykorzystujących kotły poniżej 3 klasy (pozaklasowe), a dokładniej odsetek tych punktów, wskazanych w ewidencji, których źródłem ogrzewania są kotły pozaklasowe. Źródło: Inwentaryzacja źródeł ciepła Urząd Gminy Iwonicz-Zdrój	Destymulanta
	19. Liczba pomników przyrody na km²	Wskaźnik odnoszący się do liczby pomników przyrody na danym obszarze. Zmienna wyrażona jako średnia liczba takich obiektów w przeliczeniu na km^2. Źródło: Urząd Gminy Iwonicz-Zdrój	Destymulanta
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	20. Dostępność punktów usług publicznych (instytucje kultury, biblioteki, świetlice) na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik określa poziom dostępności instytucji publicznych. Poddano go ocenie na podstawie liczby bibliotek, instytucji kultury, świetlic przypadających na 1 000 mieszkańców obszaru (w znaczeniu organizacyjnym). Źródło: Urząd Gminy Iwonicz-Zdrój	Stymulanta
	21. Dostępność placów zabaw na 1 000 mieszkańców	Wskaźnik prezentujący dostęp do przestrzeni rekreacyjnych w poszczególnych obszarach. Wskaźnik przedstawiony jako liczba placów zabaw w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Źródło: Urząd Gminy Iwonicz-Zdrój	Stymulanta

SFERA	ZMIENNA	OPIS ZMIENNEJ	Rodzaj zmiennej
	22. Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Wskaźnik obrazuje udział trenów z nawierzchnią ziemną, zapewniającą naturalną wegetację. Wskaźnik zaprezentowany w formie udziału (odsetka) w stosunku do ogólnej powierzchni jednostki. Źródło: BDOT (Baza danych obiektów topograficznych)	Stymulanta
	23. Dostępność komunikacyjna	Wskaźnik pokazuje sumaryczną liczbę kursów komunikacji zbiorowej na wszystkich przystankach w dni robocze w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Iwonicz-Zdrój	Stymulanta
SFERA TECHNICZNA	24. Liczba zabytków na km²	Wskaźnik odnoszący się do liczby zabytków na danym obszarze. Zmienna wyrażona jako średnia liczba takich obiektów w przeliczeniu na km². Źródło: Urząd Gminy Iwonicz-Zdrój	Destymulanta
	25. Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji	Wskaźnik skupiający się na ocenie potrzeb związanych z termomodernizacją obiektów użyteczności publicznej. Wskaźnik wyrażony jako wartość procentowa w ogóle budynków użyteczności publicznej na danym obszarze. Źródło: Urząd Gminy Iwonicz-Zdrój	Destymulanta
	26. Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	Wskaźnik odnoszący się do dostosowania budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Wskaźnik wyrażony jako wartość procentowa w ogóle budynków użyteczności publicznej na danym obszarze. Źródło: Urząd Gminy Iwonicz-Zdrój	Destymulanta

Źródło: opracowanie własne.

Przeprowadzona analiza zestawu 26 wskaźników pozwoliła dokładnie zidentyfikować obszary Gminy Iwonicz-Zdrój, w których koncentrują się niekorzystne zjawiska, sygnalizujące występowanie sytuacji kryzysowej. W badaniu wykorzystano dane pochodzące m.in. z Urzędu Gminy Iwonicz-Zdrój, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie, Komendy Miejskiej Policji w Krośnie, CEIDG, BDOT, CEEB, Bazy Azbestowej oraz z systemów monitoringu środowiskowego.

Wybór zmiennych poprzedziła dokładna analiza dostępnych informacji, z uwzględnieniem ich znaczenia dla lokalnych uwarunkowań oraz możliwości przestrzennego odwzorowania problemów. Zastosowane wskaźniki umożliwiają jednoznaczne rozróżnienie obszarów o wysokim nasileniu zjawisk kryzysowych. Wyniki analiz, przedstawione w podziale na jednostki porównawcze, zostały omówione w kolejnych rozdziałach wraz z graficzną prezentacją najważniejszych trendów.

3. Diagnoza obszaru zdegradowanego

Sfera społeczna

Pierwszym wskaźnikiem analizowanym w ramach sfery społecznej jest przyrost naturalny, obrazujący relację pomiędzy liczbą urodzeń a liczbą zgonów w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Wskaźnik ten pełni funkcję stymulanty – jego ujemne wartości wskazują na występowanie zjawisk kryzysowych w zakresie struktury demograficznej, takich jak starzenie się populacji i odpływ młodszych grup wiekowych.

Przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wyniósł w gminie -4,9, co oznacza, że liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń. Wszystkie cztery jednostki porównawcze odnotowały ujemną wartość wskaźnika, z czego najniższy dotyczył jednostki Lubatówka (-6,8). Najwyższą, jednak nadal ujemną wartość wskaźnika odnotowano w jednostce Lubatowa (-2,6). Ujemny przyrost naturalny jest jednym z istotnych czynników wpływających na proces starzenia się populacji oraz zmniejszanie potencjału rozwojowego gminy.

Tabela 3 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Urodzenia	Zgony	Liczba mieszkańców	Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców
1.	Iwonicz-Zdrój	7	17	1 498	-6,7
2.	Iwonicz	21	45	4 211	-5,7
3.	Lubatowa	22	31	3 480	-2,6
4.	Lubatówka	7	15	1 173	-6,8
Gmina Iwonicz-Zdrój		**57**	**108**	**10 362**	**-4,9**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwonicz-Zdrój.

Grafika 2 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców

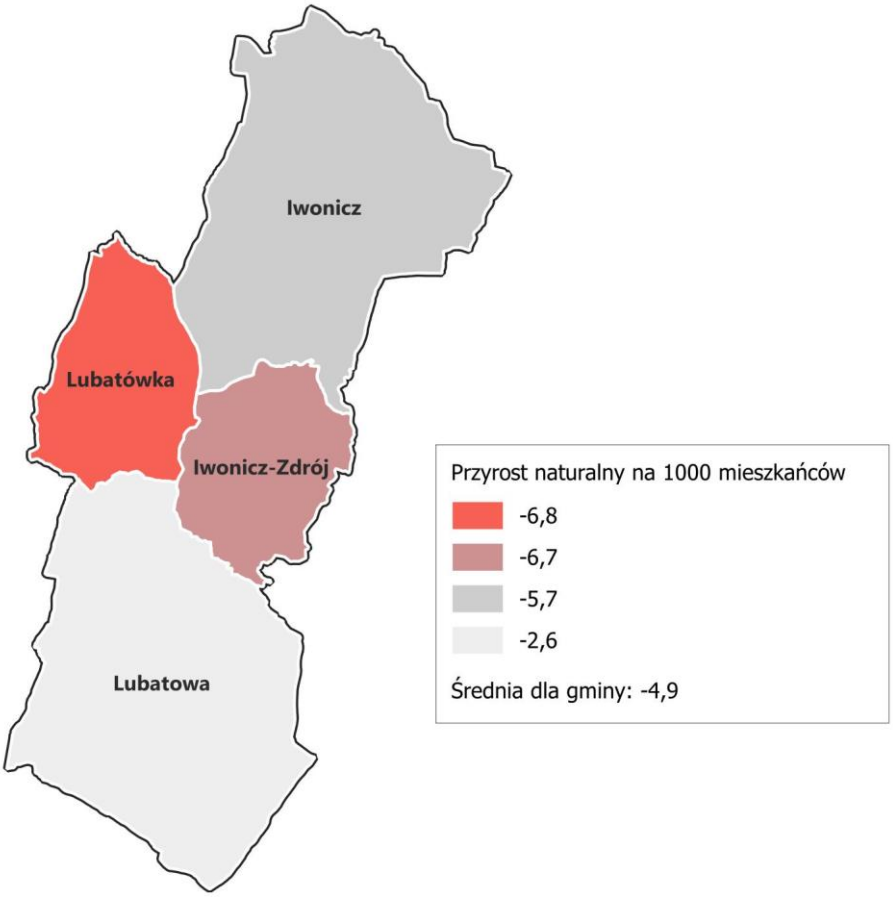

Źródło: opracowanie własne.

Kolejnym analizowanym wskaźnikiem jest saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, które stanowi ważny miernik atrakcyjności osiedleńczej gminy oraz wskazuje na kierunek i intensywność ruchów ludności. W przypadku Gminy Iwonicz-Zdrój wskaźnik ten wyniósł -1,6, co oznacza, że liczba osób opuszczających gminę przewyższyła liczbę osób, które się do niej wprowadziły. Choć wynik ten jest nieco korzystniejszy niż wskaźnik przyrostu naturalnego, wciąż potwierdza występowanie niekorzystnych tendencji demograficznych, wskazujących na utratę potencjału ludnościowego.

Analiza przestrzenna zróżnicowania wskaźnika wykazała, że jedynie w jednej jednostce porównawczej (Iwonicz) odnotowano dodatnie saldo migracji, wynoszące 4,3 na 1 000 mieszkańców. W pozostałych jednostkach saldo migracji przyjęło wartości ujemne, co świadczy o przewadze odpływu ludności nad napływem. Najbardziej niekorzystną sytuację zaobserwowano w jednostce Lubatówka, gdzie wskaźnik osiągnął poziom -9,4. Uzyskane wyniki wskazują, że mimo występowania lokalnych obszarów przyciągających nowych mieszkańców, ogólny trend migracyjny w gminie pozostaje negatywny.

Tabela 4 Saldo migracji na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Liczba zameldowań	Liczba wymeldowań	Saldo migracji na 1 000 mieszkańców
1.	Iwonicz-Zdrój	10	23	-8,7
2.	Iwonicz	64	46	4,3
3.	Lubatowa	19	30	-3,2
4.	Lubatówka	4	15	-9,4
Gmina Iwonicz-Zdrój		**97**	**114**	**-1,6**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwonicz-Zdrój.

Grafika 3 Saldo migracji na 1 000 mieszkańców

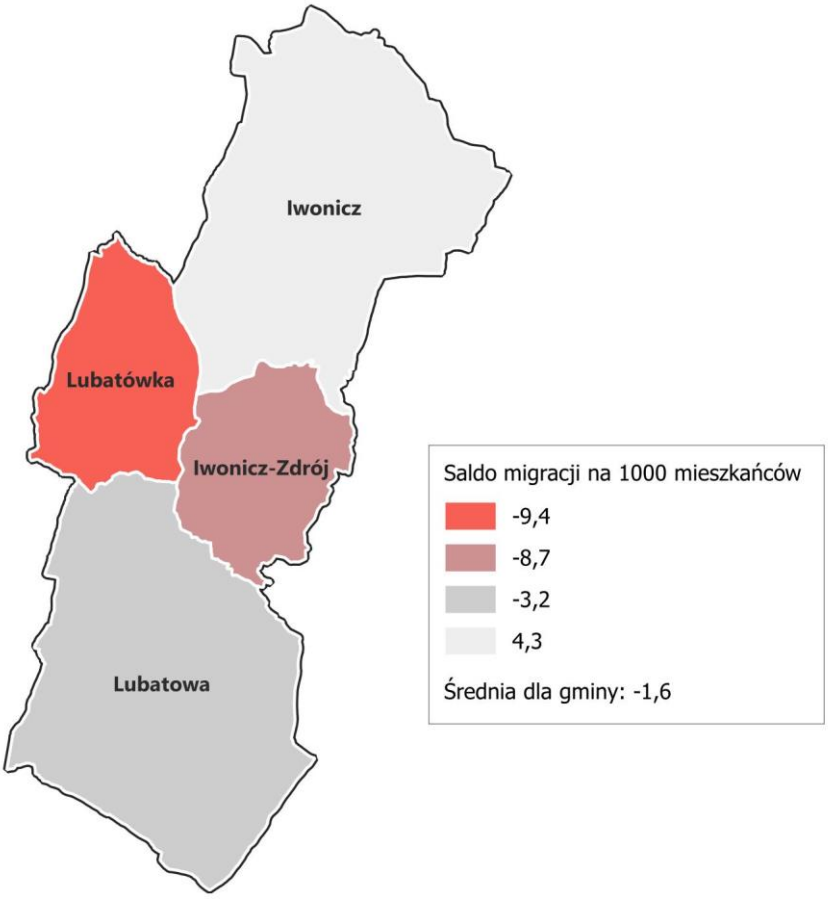

Źródło: opracowanie własne.

Następnym analizowanym wskaźnikiem w sferze społecznej jest liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ten obrazuje stopień obciążenia demograficznego ludności aktywnej zawodowo przez osoby starsze. Jego wysoki poziom może wskazywać na nasilone potrzeby w zakresie usług opiekuńczych, zdrowotnych i społecznych, a także na potencjalne wyzwania dla lokalnego rynku pracy.

Średnia wartość wskaźnika obciążenia demograficznego osobami w wieku poprodukcyjnym dla Gminy Iwonicz-Zdrój wynosi 38,1, co oznacza, że na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypada

przeciętnie około 38 osób w wieku poprodukcyjnym. Wartości wskaźnika wykazują duże zróżnicowanie pomiędzy poszczególnymi jednostkami porównawczymi, co obrazuje nierównomierne rozmieszczenie ludności w różnych grupach wiekowych na terenie gminy. Najniższą wartość odnotowano w jednostce Lubatówka (30,2), co świadczy o dominacji osób w wieku produkcyjnym nad populacją w wieku poprodukcyjnym.

Zupełnie odmienna sytuacja występuje w jednostce Iwonicz-Zdrój, gdzie wskaźnik osiągnął poziom 62,4. Oznacza to, że na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypada aż ponad 62 osoby w wieku poprodukcyjnym, co wskazuje na wysoki stopień starzenia się społeczeństwa w tej części gminy. Tak znaczne obciążenie demograficzne może wynikać z charakteru miejscowości uzdrowiskowej, przyciągającej osoby starsze, a jednocześnie z ograniczonych możliwości zatrudnienia i osiedlania się ludzi młodych.

Tabela 5 Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (obciążenie demograficzne – stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
1.	Iwonicz-Zdrój	505	809	62,4
2.	Iwonicz	974	2 518	38,7
3.	Lubatowa	648	2 115	30,6
4.	Lubatówka	206	682	30,2
Gmina Iwonicz-Zdrój		**2 333**	**6 124**	**38,1**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwonicz-Zdrój.

Grafika 4 Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (obciążenie demograficzne)

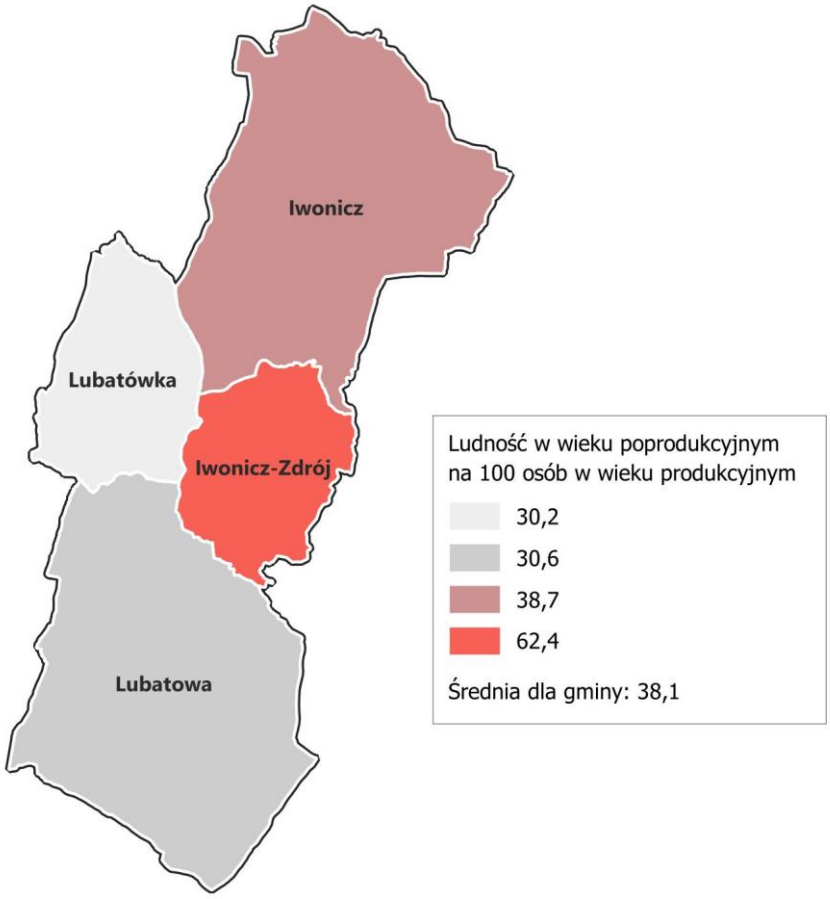

Źródło: opracowanie własne.

W analizie sfery społecznej istotnym elementem oceny sytuacji mieszkańców jest poziom rejestrowanego bezrobocia, który stanowi jeden z kluczowych wskaźników kondycji społeczno-ekonomicznej gminy. W celu określenia skali tego zjawiska przeanalizowano liczbę osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Dla całej Gminy Iwonicz-Zdrój wskaźnik ten wyniósł 19,2, co wskazuje na stosunkowo wysoki udział osób pozostających bez pracy w strukturze ludności. W ujęciu przestrzennym zauważalne są różnice między poszczególnymi jednostkami porównawczymi. Najwyższy poziom bezrobocia zarejestrowano w jednostce Lubatówka (21,3), z kolei najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce Iwonicz (17,6), co wskazuje na relatywnie lepszą sytuację na rynku pracy w tej części gminy.

Tabela 6 Liczba osób bezrobotnych na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Liczba osób bezrobotnych	Liczba mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych na 1 000 mieszkańców
1.	Iwonicz-Zdrój	27	1 498	18,0
2.	Iwonicz	74	4 211	17,6
3.	Lubatowa	73	3 480	21,0
4.	Lubatówka	25	1 173	21,3

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Liczba osób bezrobotnych	Liczba mieszkańców	Liczba osób bezrobotnych na 1 000 mieszkańców
Gmina Iwonicz-Zdrój		**199**	**10 362**	**19,2**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Krośnie.

Grafika 5 Liczba osób bezrobotnych na 1 000 mieszkańców

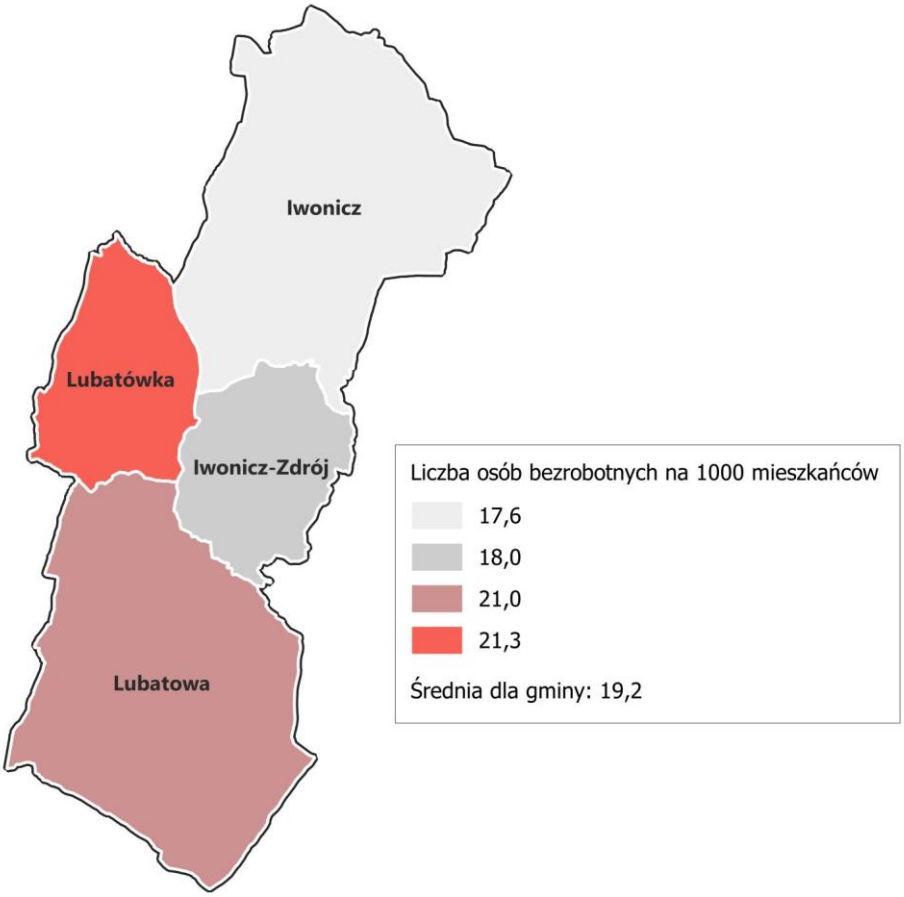

Źródło: opracowanie własne.

W celu pogłębienia analizy sytuacji na lokalnym rynku pracy dokonano również oceny liczby osób długotrwale bezrobotnych, czyli takich, które pozostają bez zatrudnienia przez okres co najmniej 12 miesięcy. Dla całej Gminy Iwonicz-Zdrój wskaźnik długotrwałego bezrobocia wyniósł 7,0, co oznacza, że na każdych 1 000 mieszkańców przypada średnio 7 osób pozostających bez pracy przez okres przekraczający rok. Wartość ta wskazuje, że istotna część osób bezrobotnych napotyka poważne bariery w znalezieniu zatrudnienia m.in. niskie kwalifikacje zawodowe, ograniczona liczba ofert pracy, czy problemy z dojazdem do pracy. Najniższy poziom długotrwałego bezrobocia odnotowano w jednostce Iwonicz (5,9), natomiast najwyższą wartość wskaźnika zarejestrowano w jednostce Iwonicz-Zdrój (9,3).

Tabela 7 Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Liczba mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1 000 mieszkańców
1.	Iwonicz-Zdrój	14	1 498	9,3
2.	Iwonicz	25	4 211	5,9
3.	Lubatowa	27	3 480	7,8
4.	Lubatówka	7	1 173	6,0
Gmina Iwonicz-Zdrój		**73**	**10 362**	**7,0**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Krośnie.

Grafika 6 Liczba osób bezrobotnych na 1 000 mieszkańców

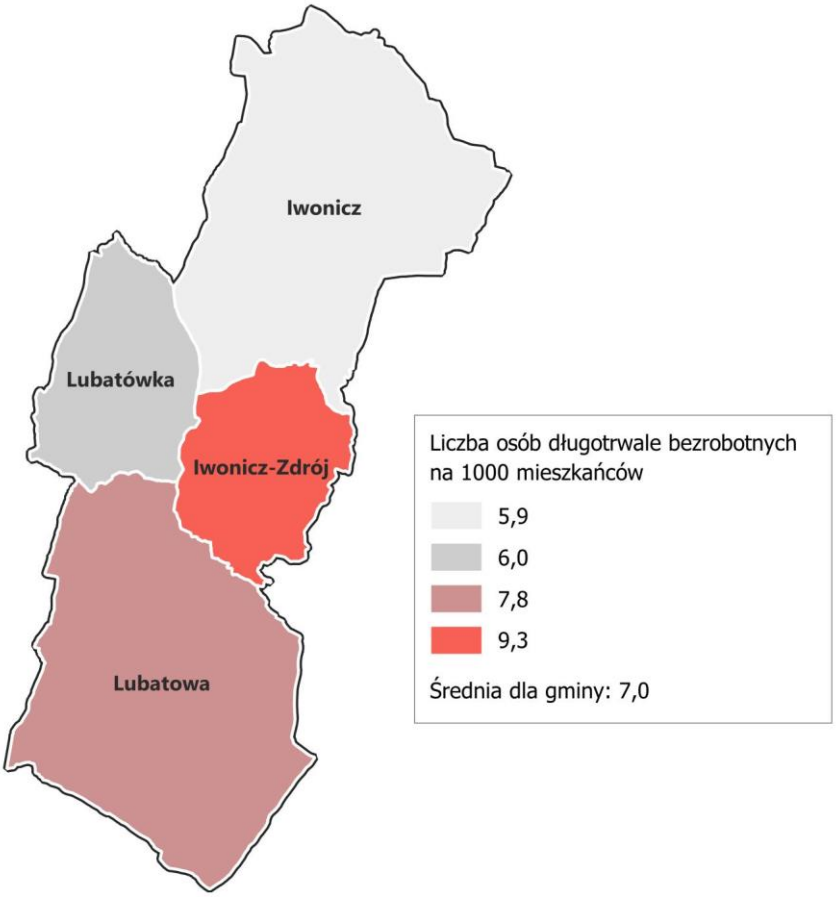

Źródło: opracowanie własne.

Ważnym wskaźnikiem społecznym jest również sytuacja związana z zapotrzebowaniem na pomoc społeczną. W tym celu przeanalizowano liczbę klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców. Wyższe wartości wskaźnika świadczą o koncentracji problemów socjalnych i mogą wskazywać na pogarszającą się kondycję gospodarstw domowych.

Średnia wartość wskaźnika dla Gminy Iwonicz-Zdrój wyniosła 27,7 klientów pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców, co oznacza, że blisko 3% mieszkańców gminy korzysta ze wsparcia instytucjonalnego. Analiza przestrzennego zróżnicowania wskaźnika wykazała znaczące różnice

pomiędzy poszczególnymi jednostkami porównawczymi. Najniższą wartość odnotowano w jednostce Iwonicz (17,1). Odmienna sytuacja występuje w jednostce Lubatówka, gdzie wskaźnik osiągnął 59,7, wskazując na wysoką koncentrację problemów społecznych oraz większe uzależnienie mieszkańców od systemu wsparcia publicznego. Warto zauważyć, że w liczbach bezwzględnych największą liczbę klientów pomocy społecznej odnotowano w jednostce Lubatowa,

Tabela 8 Liczba klientów pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Liczba klientów pomocy społecznej	Liczba mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców
1.	Iwonicz-Zdrój	61	1 498	40,7
2.	Iwonicz	72	4 211	17,1
3.	Lubatowa	84	3 480	24,1
4.	Lubatówka	70	1 173	59,7
Gmina Iwonicz-Zdrój		**287**	**10 362**	**27,7**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Iwoniczu-Zdrój.

Grafika 7 Liczba klientów pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców

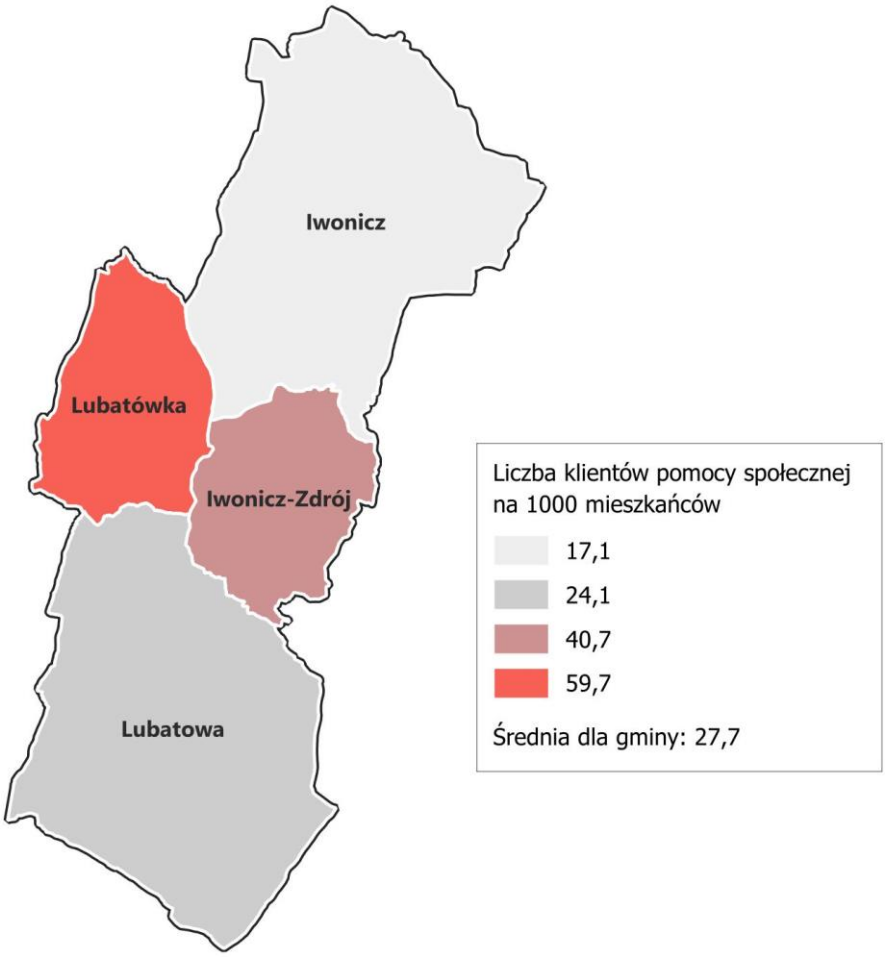

Źródło: opracowanie własne.

Wśród osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej część stanowią mieszkańcy, którzy otrzymują wsparcie z powodu ubóstwa. W Gminie Iwonicz-Zdrój liczba osób pobierających tego typu świadczenia wyniosła średnio 8,3 na 1 000 mieszkańców. Wartość ta różniła się jednak w poszczególnych jednostkach pomocniczych gminy.

Najwyższy wskaźnik odnotowano w jednostce Iwonicz-Zdrój, gdzie wyniósł on 22,0 osoby na 1 000 mieszkańców. Wysoki poziom tego wskaźnika może być powiązany z dominującym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym, które częściej wymagają wsparcia finansowego lub socjalnego. Średnią wartość wskaźnika zaobserwowano w jednostce Lubatowa – 10,9 osoby na 1 000 mieszkańców, natomiast najniższe wartości wystąpiły w jednostkach Iwonicz (2,8) oraz Lubatówka (2,6).

Tabela 9 Liczba osób korzystających ze świadczeń z powodu ubóstwa na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Liczba osób korzystających ze świadczeń z powodu ubóstwa	Liczba mieszkańców	Liczba osób korzystających ze świadczeń z powodu ubóstwa na 1 000 mieszkańców
1.	Iwonicz-Zdrój	33	1 498	22,0
2.	Iwonicz	12	4 211	2,8
3.	Lubatowa	38	3 480	10,9
4.	Lubatówka	3	1 173	2,6
Gmina Iwonicz-Zdrój		**86**	**10 362**	**8,3**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Iwoniczu-Zdrój.

Grafika 8 Liczba osób korzystających ze świadczeń z powodu ubóstwa na 1 000 mieszkańców

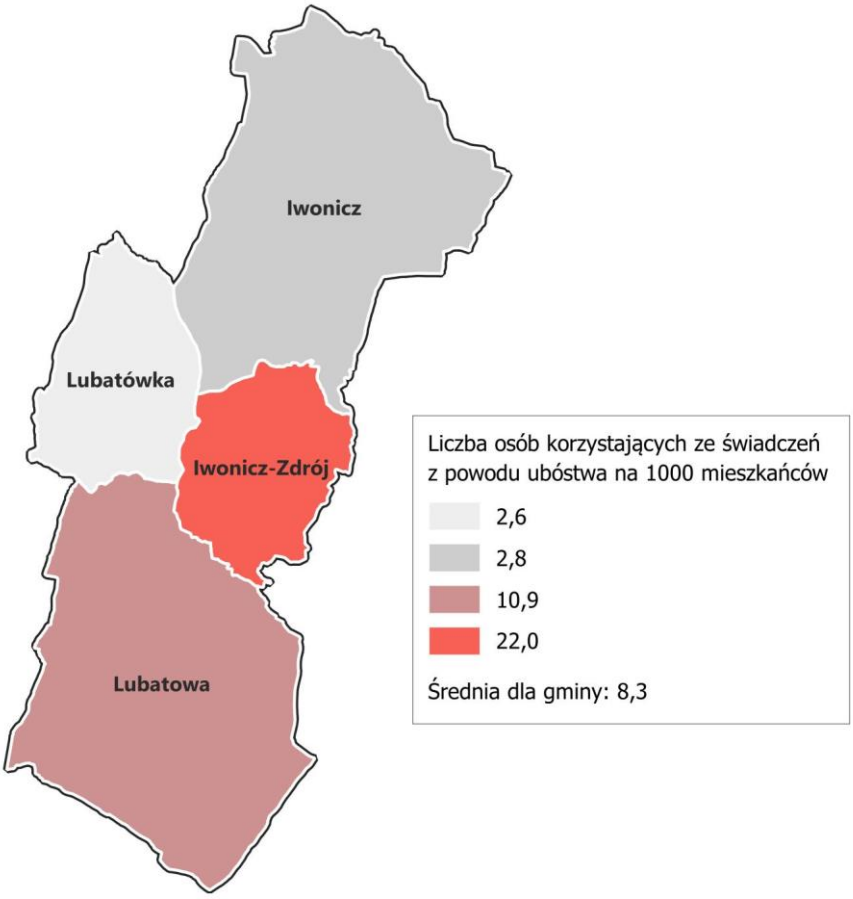

Źródło: opracowanie własne.

Kolejnym wskaźnikiem jest liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia z tytułu niepełnosprawności na 1 000 mieszkańców. Wskaźnik ten odzwierciedla skalę zapotrzebowania na wsparcie systemowe z tytułu ograniczonej sprawności, niezdolności do pracy lub samodzielnego funkcjonowania. Podwyższone wartości mogą wskazywać na zwiększone potrzeby w zakresie opieki zdrowotnej, dostępności usług społecznych oraz dostosowania infrastruktury lokalnej.

Średnia wartość wskaźnika dla Gminy Iwonicz-Zdrój wyniosła 49,5, co oznacza, że blisko 50 osób na każde 1 000 mieszkańców korzysta z systemu świadczeń związanych z niepełnosprawnością. W trzech jednostkach wartość wskaźnika nie przekraczała średniej dla gminy, natomiast w jednostce Iwonicz odnotowano wyraźnie wyższy wskaźnik wynoszący 62,2, co wskazuje na większą koncentrację osób potrzebujących stałego wsparcia.

Tabela 10 Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia z tytułu niepełnosprawności na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Liczba osób korzystających ze świadczeń z powodu niepełnosprawności	Liczba mieszkańców	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia z tytułu niepełnosprawności na 1 000 mieszkańców
1.	Iwonicz-Zdrój	57	1 498	38,1

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Liczba osób korzystających ze świadczeń z powodu niepełnosprawności	Liczba mieszkańców	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia z tytułu niepełnosprawności na 1 000 mieszkańców
2.	Iwonicz	262	4 211	62,2
3.	Lubatowa	141	3 480	40,5
4.	Lubatówka	53	1 173	45,2
Gmina Iwonicz-Zdrój		**513**	**10 362**	**49,5**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Iwoniczu-Zdrój.

Grafika 9 Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia z tytułu niepełnosprawności na 1 000 mieszkańców

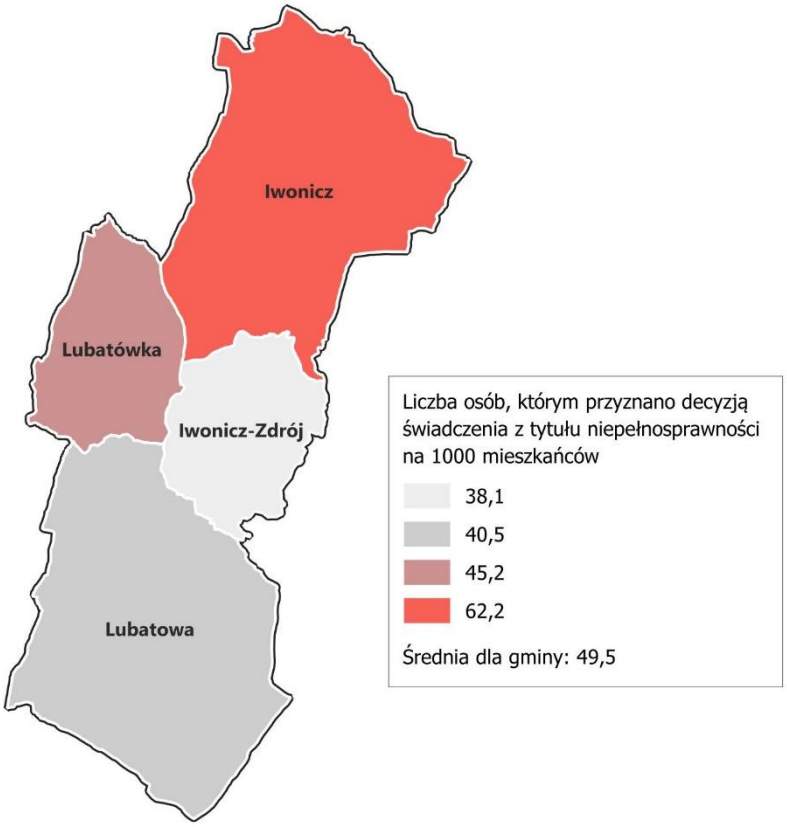

Źródło: opracowanie własne.

Kolejny wskaźnik dotyczy bezpieczeństwa publicznego i odnosi się do danych dotyczących przestępstw stwierdzonych w 2024 r. Podwyższona liczba przestępstw może świadczyć o narastających zagrożeniach społecznych, obniżonym poczuciu bezpieczeństwa mieszkańców oraz konieczności wzmożonego nadzoru prewencyjnego i działań profilaktycznych.

W 2024 roku ogólny wskaźnik liczby przestępstw w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Gminie Iwonicz-Zdrój wyniósł 6,7. W trzech jednostkach pomocniczych odnotowano wartości niższe od średniej dla całej gminy, co świadczy o stosunkowo wysokim poziomie bezpieczeństwa w większości miejscowości. Na tle pozostałych jednostek wyróżnia się Iwonicz-Zdrój, gdzie wskaźnik przestępczości osiągnął wartość 18,0 na 1 000 mieszkańców, a więc znacząco przekroczył średnią gminną. Zjawisko

to można wiązać z charakterem miejscowości, która pełni funkcję uzdrowiskowo-turystyczną i jest najczęściej odwiedzaną częścią gminy.

Tabela 11 Ogólna liczba przestępstw na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Ogólna liczba przestępstw	Liczba mieszkańców	Ogólna liczba przestępstw na 1 000 mieszkańców
1.	Iwonicz-Zdrój	27	1 498	18,0
2.	Iwonicz	28	4 211	6,6
3.	Lubatowa	12	3 480	3,4
4.	Lubatówka	2	1 173	1,7
Gmina Iwonicz-Zdrój		**69**	**10 362**	**6,7**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Krośnie.

Grafika 10 Ogólna liczba przestępstw na 1 000 mieszkańców

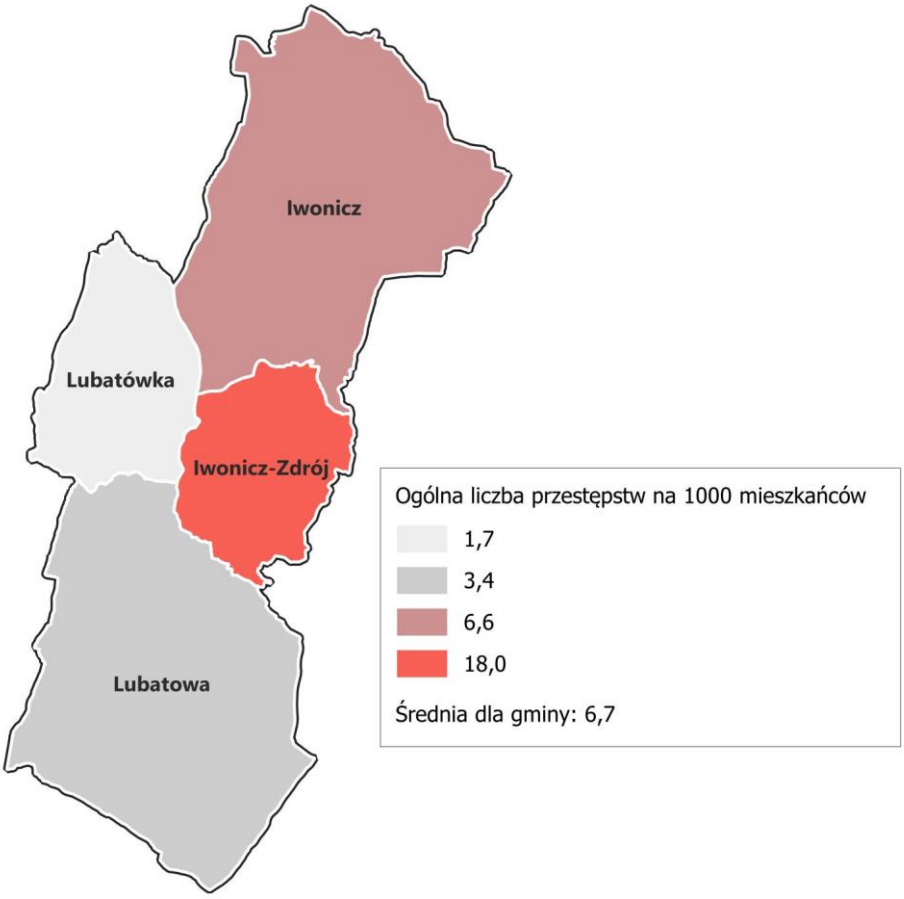

Źródło: opracowanie własne.

Kolejnym wskaźnikiem analizowanym w ramach sfery społecznej jest liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców. Wskaźnik ten obrazuje poziom bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Średnia wartość wskaźnika dla gminy wyniosła 4,4 zdarzenia na 1 000 mieszkańców. W dwóch jednostkach odnotowano bardzo niską wartość wskaźnika poniżej średniej dla gminy. Najwyższy

wskaźnik dotyczył jednostki Iwonicz-Zdrój (8,0), natomiast w liczbach bezwzględnych najwięcej zdarzeń drogowych miało miejsce na terenie jednostki Iwonicz (28 zdarzeń).

Tabela 12 Liczba zdarzeń drogowych na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Liczba zdarzeń drogowych	Liczba mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1 000 mieszkańców
1.	Iwonicz-Zdrój	12	1 498	8,0
2.	Iwonicz	28	4 211	6,6
3.	Lubatowa	4	3 480	1,1
4.	Lubatówka	2	1 173	1,7
Gmina Iwonicz-Zdrój		**46**	**10 362**	**4,4**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Krośnie.

Grafika 11 Liczba zdarzeń drogowych na 1 000 mieszkańców

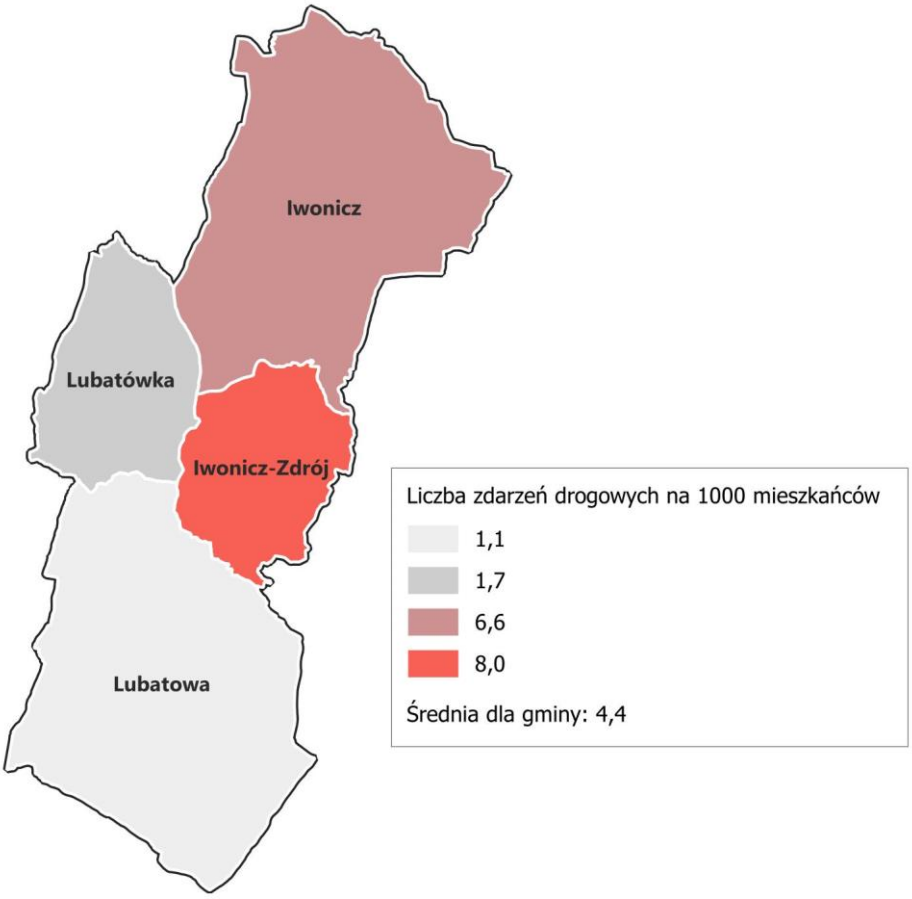

Źródło: opracowanie własne.

Następnym wskaźnikiem analizowanym w ramach sfery społecznej jest liczba organizacji pozarządowych (NGO) na 1 000 mieszkańców. Wskaźnik ten służy jako miara lokalnej aktywności społecznej i obywatelskiej, a jego wyższe wartości wskazują na większe zaangażowanie mieszkańców w życie wspólnotowe, rozwój inicjatyw oddolnych i budowę kapitału społecznego.

Średnia liczba organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Iwonicz-Zdrój wyniosła 2,9 organizacji na 1 000 mieszkańców. Wskaźnik ten odzwierciedla umiarkowany poziom aktywności społecznej mieszkańców, jednak jego wartość znacząco różni się pomiędzy poszczególnymi jednostkami gminy. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce Lubatowa (2,0). Z kolei najwyższą wartość wskaźnika zarejestrowano w jednostce Iwonicz-Zdrój, gdzie na 1 000 mieszkańców przypadało 6,0 organizacji pozarządowych. Wysoki poziom aktywności społecznej w tej miejscowości może wynikać z jej charakteru uzdrowiskowego, większej liczby instytucji publicznych oraz intensywniejszego życia kulturalnego i społecznego. W ujęciu liczbowym najwięcej organizacji (10) działało na terenie jednostki Iwonicz. Mimo to, ze względu na stosunkowo dużą liczbę mieszkańców, wskaźnik liczby organizacji w przeliczeniu na 1 000 osób był tam niższy niż w jednostce Iwonicz-Zdrój.

Tabela 13 Liczba organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Liczba organizacji ogółem	Liczba mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców
1.	Iwonicz-Zdrój	9	1 498	6,0
2.	Iwonicz	10	4 211	2,4
3.	Lubatowa	7	3 480	2,0
4.	Lubatówka	4	1 173	3,4
Gmina Iwonicz-Zdrój		**30**	**10 362**	**2,9**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwonicz-Zdrój.

Grafika 12 Liczba organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców

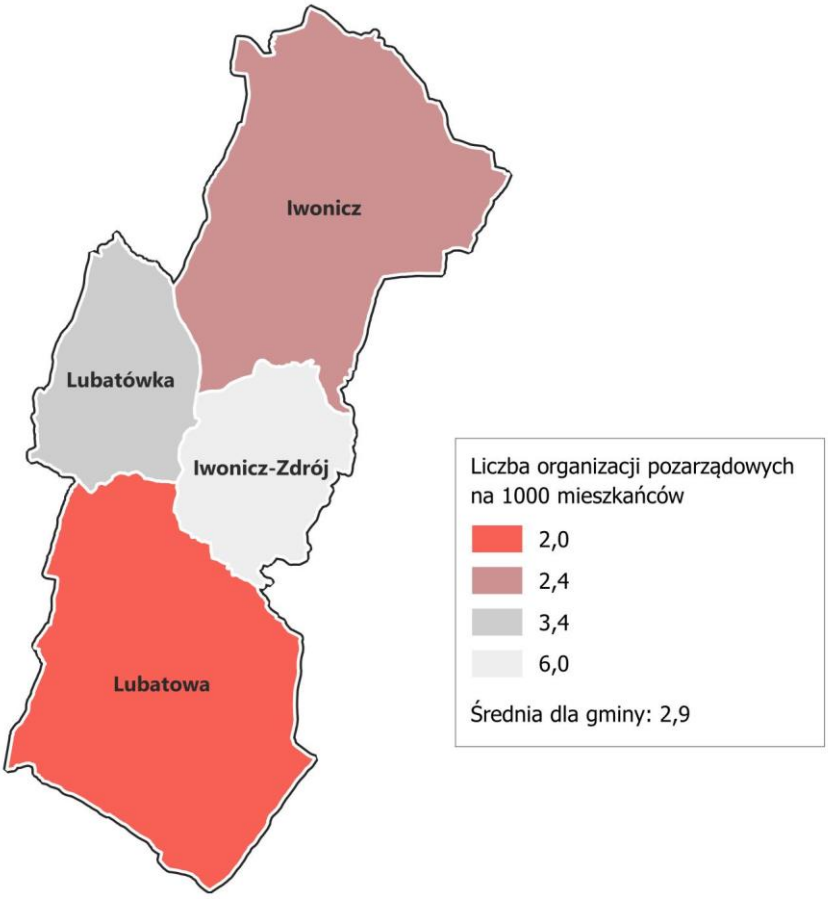

Źródło: opracowanie własne.

W obszarze kultury analizie poddano wskaźnik liczby osób zapisanych do biblioteki w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Dane te pozwalają ocenić poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym gminy oraz stopień korzystania z oferty instytucji publicznych. Do Gminnej Biblioteki Publicznej w Iwoniczu-Zdroju zapisanych było 1 152 mieszkańców, co w przeliczeniu na 1 000 ludności daje 111 osób. Wynik ten wskazuje na umiarkowany poziom aktywności czytelniczej w skali całej gminy. W trzech jednostkach pomocniczych odnotowano niższą wartość wskaźnika niż średnia gminna, co może świadczyć o mniejszym zainteresowaniu ofertą biblioteczną lub ograniczonej dostępności placówek. Na tym tle wyraźnie wyróżnia się jednostka Iwonicz-Zdrój, w której wskaźnik liczby czytelników wyniósł aż 391 osób na 1 000 mieszkańców. Tak wysoka wartość może być związana z faktem, że biblioteka gminna ma swoją główną siedzibę właśnie w tej miejscowości, co zapewnia łatwiejszy dostęp do jej zasobów.

Tabela 14 Liczba osób zapisanych do biblioteki na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Liczba osób zapisanych do biblioteki	Liczba mieszkańców	Liczba osób zapisanych do biblioteki na 1 000 mieszkańców
1.	Iwonicz-Zdrój	586	1 498	391
2.	Iwonicz	265	4 211	63

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Liczba osób zapisanych do biblioteki	Liczba mieszkańców	Liczba osób zapisanych do biblioteki na 1 000 mieszkańców
3.	Lubatowa	177	3 480	51
4.	Lubatówka	124	1 173	106
Gmina Iwonicz-Zdrój		**1 152**	**10 362**	**111**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwonicz-Zdrój.

Grafika 13 Liczba osób zapisanych do biblioteki na 1 000 mieszkańców

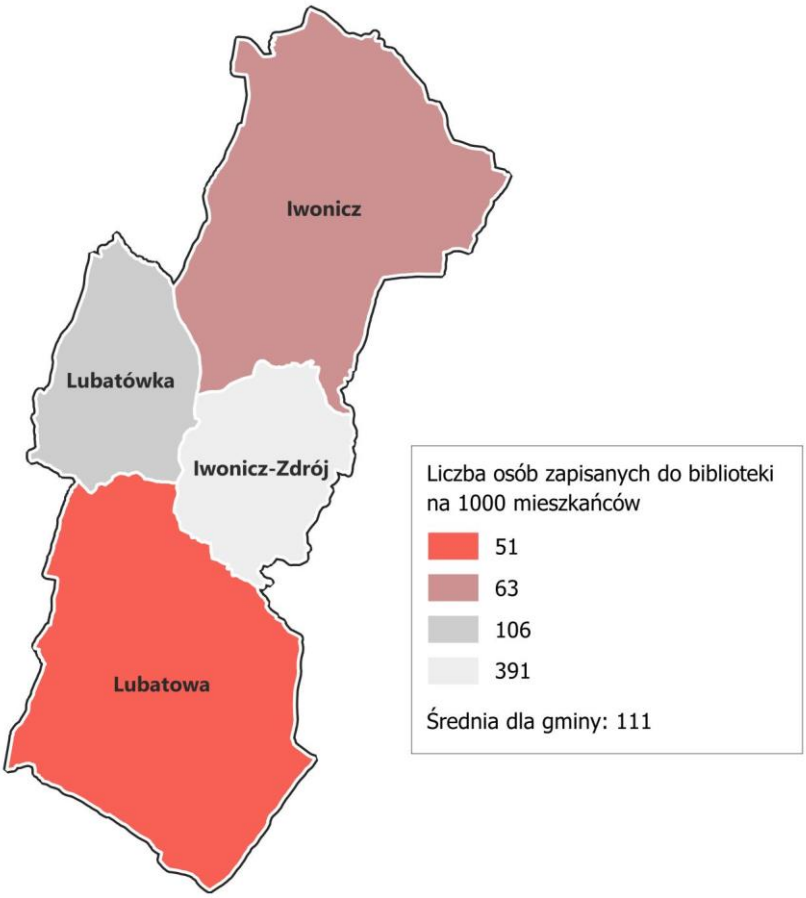

Źródło: opracowanie własne.

Ostatnim wskaźnikiem w ramach sfery społecznej jest liczba uczniów szkół podstawowych na 1 000 mieszkańców. Wskaźnik ten pozwala określić udział dzieci w wieku szkolnym w strukturze demograficznej danej jednostki. Jego wartość może być interpretowana jako wskaźnik potencjału edukacyjnego i demograficznego, a także jako sygnał wskazujący na przyszłe wyzwania związane z utrzymaniem lub rozwojem infrastruktury oświatowej.

Średnia wartość wskaźnika dla gminy wynosi 79,7 uczniów na 1 000 mieszkańców. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce Iwonicz-Zdrój (56,1 uczniów na 1 000 mieszkańców). Wynik ten jest zgodny z charakterystyką demograficzną miejscowości, w której obserwuje się najwyższy wskaźnik obciążenia demograficznego i dominujący udział osób w wieku poprodukcyjnym. Oznacza to, że w tej

jednostce stosunkowo niewielka liczba dzieci i młodzieży przypada na dużą populację osób starszych. Z kolei najwyższy wskaźnik liczby uczniów wystąpił w jednostce Lubatówka (106,6), a więc tam, gdzie wskaźnik obciążenia demograficznego był najniższy. Wskazuje to na stosunkowo korzystną strukturę demograficzną tej jednostki.

Tabela 15 Liczba uczniów na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Liczba uczniów	Liczba mieszkańców	Liczba uczniów na 1 000 mieszkańców
1.	Iwonicz-Zdrój	84	1 498	56,1
2.	Iwonicz	317	4 211	75,3
3.	Lubatowa	300	3 480	86,2
4.	Lubatówka	125	1 173	106,6
Gmina Iwonicz-Zdrój		**826**	**10 362**	**79,7**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwonicz-Zdrój.

Grafika 14 Liczba uczniów na 1 000 mieszkańców

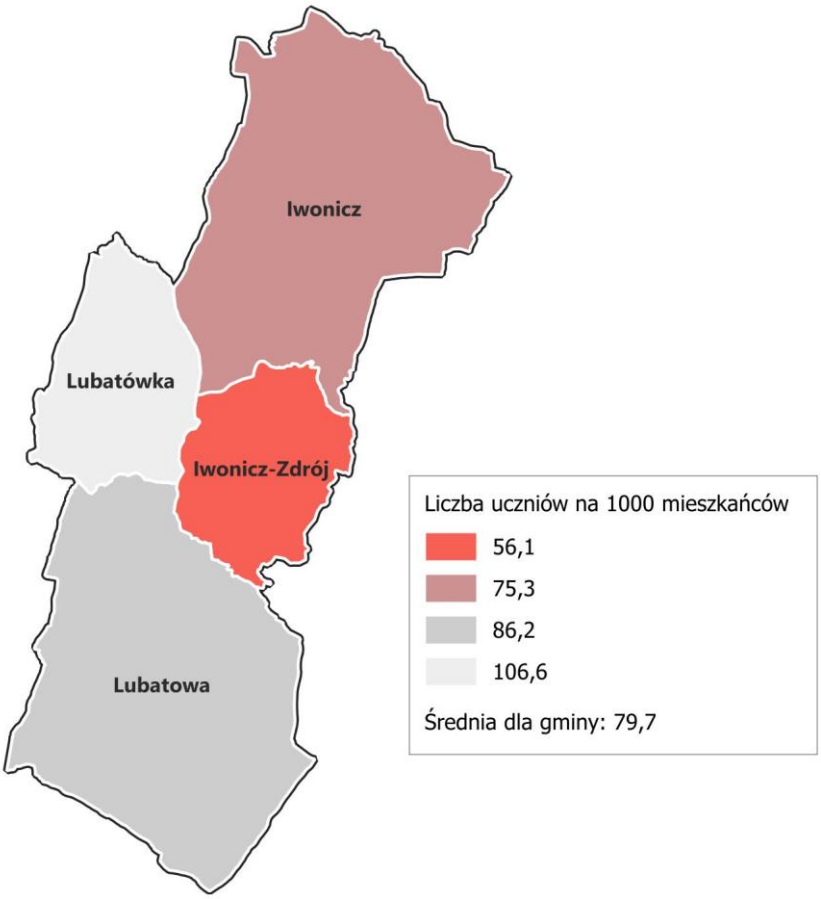

Źródło: opracowanie własne.

Sfera gospodarcza

W sferze gospodarczej, ze względu na ograniczoną dostępność danych statystycznych, analizie poddano jeden wskaźnik – różnicę pomiędzy liczbą nowo zarejestrowanych a wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Wskaźnik ten obrazuje kierunek i dynamikę zmian w lokalnej aktywności gospodarczej, wskazując, czy zauważa się rozwój, czy spadek liczby przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie gminy.

W 2024 r. na obszarze Gminy Iwonicz-Zdrój zarejestrowano 17 nowych podmiotów gospodarczych, natomiast 12 zostało wyrejestrowanych. Oznacza to, że różnica była dodatnia, a w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wyniosła 0,5, co sugeruje umiarkowany wzrost liczby przedsiębiorstw w skali całej gminy. We wszystkich jednostkach porównawczych odnotowano dodatni poziom wskaźnika, z czego najwyższy w jednostce Lubatówka (1,7), a najniższy w jednostce Iwonicz (0,2).

Tabela 16 Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych	Liczba mieszkańców	Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1 000 mieszkańców
1.	Iwonicz-Zdrój	2	1	1 498	0,7
2.	Iwonicz	7	6	4 211	0,2
3.	Lubatowa	6	5	3 480	0,3
4.	Lubatówka	2	0	1 173	1,7
Gmina Iwonicz-Zdrój		**17**	**12**	**10 362**	**0,5**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwonicz-Zdrój.

Grafika 15 Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1 000 mieszkańców

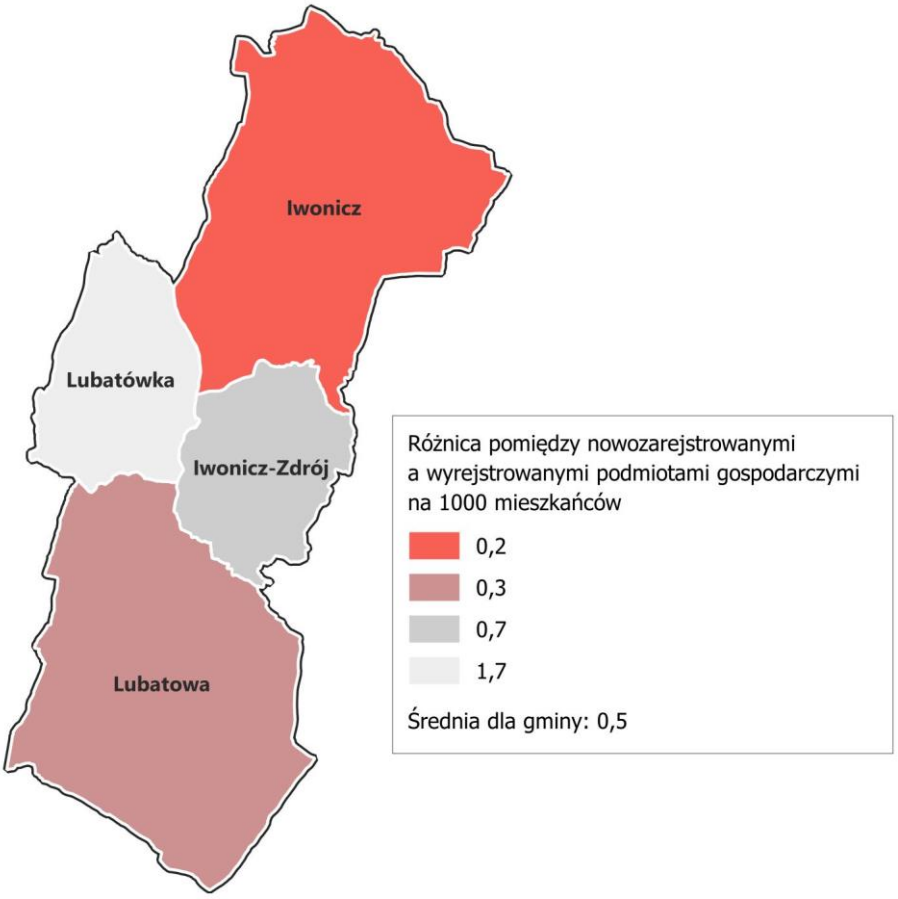

Źródło: opracowanie własne.

Sfera środowiskowa

Analiza sfery środowiskowej koncentruje się na identyfikacji czynników mających bezpośredni wpływ na zdrowie mieszkańców, stan środowiska oraz ogólną jakość życia. W dobie nasilających się zmian klimatycznych oraz rosnącej świadomości ekologicznej, ochrona środowiska staje się kluczowym wyzwaniem samorządów lokalnych. Dobrej jakości środowisko przekłada się nie tylko na bezpieczeństwo zdrowotne, ale również na atrakcyjność inwestycyjną i wizerunek gminy jako miejsca do życia. Z tego względu w niniejszej diagnozie uwzględniono dane dotyczące występowania wyrobów azbestowych, zanieczyszczeń powietrza oraz źródeł ich emisji i hałasu komunikacyjnego.

Pierwszym wskaźnikiem jest masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia przypadająca na jednego mieszkańca (kg). Azbest, niegdyś powszechnie stosowany w budownictwie ze względu na niską cenę i właściwości izolacyjne, dziś uznawany jest za jeden z najbardziej szkodliwych materiałów, stanowiących poważne zagrożenie dla zdrowia. Mimo wprowadzenia zakazów jego stosowania, pozostałości azbestu wciąż występują w wielu nieruchomościach, szczególnie na terenach wiejskich. Stopień nasycenia tym materiałem w przeliczeniu na mieszkańca dobrze oddaje skalę wyzwań związanych z jego usuwaniem.

Na terenie Gminy Iwonicz-Zdrój zidentyfikowano łącznie blisko 2,2 tys. ton wyrobów azbestowych, wymagających sukcesywnego usunięcia i unieszkodliwienia. W przeliczeniu na jednego mieszkańca stanowi to 209,6 kg. Dane wskazują na istotne zróżnicowanie przestrzenne w zakresie ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce Iwonicz-Zdrój, gdzie masa wyrobów azbestowych w przeliczeniu na mieszkańca wyniosła 33,0 kg/osobę. Również w ujęciu bezwzględnym była to najniższa masa pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów, wynosząca 49,4 tony. Niski poziom tego wskaźnika można wiązać z miejskim charakterem jednostki oraz większym stopniem modernizacji obiektów. Z kolei największą masę wyrobów azbestowych zidentyfikowano w jednostce Iwonicz, gdzie wyniosła ona około 1,1 tysiąca ton. W tej samej miejscowości zanotowano również najwyższy wskaźnik w przeliczeniu na mieszkańca – 267,2 kg/osobę.

Tabela 17 Masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia na 1 mieszkańca (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia (kg)	Liczba mieszkańców	Masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia na 1 mieszkańca [kg]
1.	Iwonicz-Zdrój	49 372	1 498	33,0
2.	Iwonicz	1 125 199	4 211	267,2
3.	Lubatowa	792 390	3 480	227,7
4.	Lubatówka	204 555	1 173	174,4

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia (kg)	Liczba mieszkańców	Masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia na 1 mieszkańca [kg]
Gmina Iwonicz-Zdrój		**2 171 516**	**10 362**	**209,6**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwonicz-Zdrój.

Grafika 16 Masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia na 1 mieszkańca

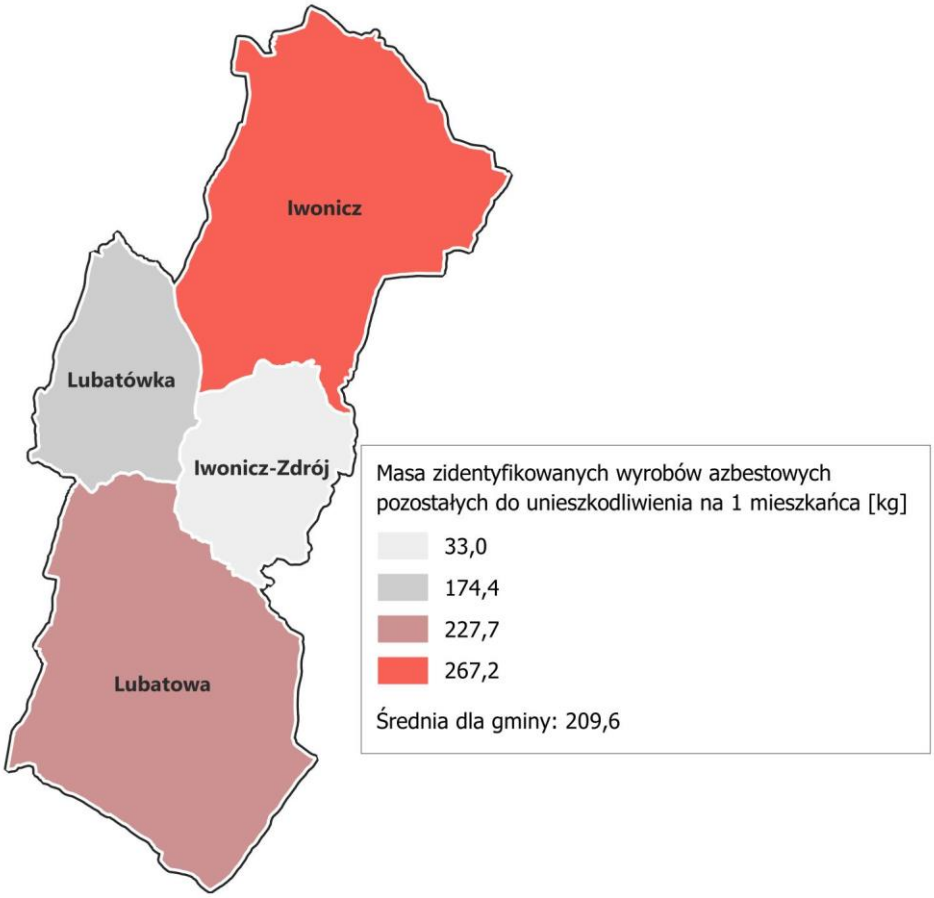

Źródło: opracowanie własne.

Drugim wskaźnikiem analizowanym w ramach sfery środowiskowej jest udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym. Oddziaływanie hałasu komunikacyjnego prowadzi do pogorszenia komfortu życia, zaburzeń zdrowotnych oraz spadku atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej. Wskaźnik ten pozwala na identyfikację jednostek porównawczych, w których mieszkańcy są szczególnie narażeni na negatywne skutki bliskości intensywnie uczęszczanych dróg.

Na terenie gminy zidentyfikowano 179 budynków znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem, czyli w odległości 100 m od dróg głównych o ruchu przyśpieszonym. Wszystkie budynki znajdują się w jednostce Iwonicz, ze względu na przebieg drogi krajowej nr 28. Udział budynków w strefie zagrożenia hałasem drogowym w tej jednostce wyniósł zatem 15,1%.

Tabela 18 Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Budynki mieszkalne w strefie zagrożenia hałasem drogowym	Liczba budynków mieszkalnych	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym
1.	Iwonicz-Zdrój	0	469	0,0%
2.	Iwonicz	179	1 184	15,1%
3.	Lubatowa	0	934	0,0%
4.	Lubatówka	0	298	0,0%
Gmina Iwonicz-Zdrój		**179**	**2 885**	**6,2%**

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

Grafika 17 Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym

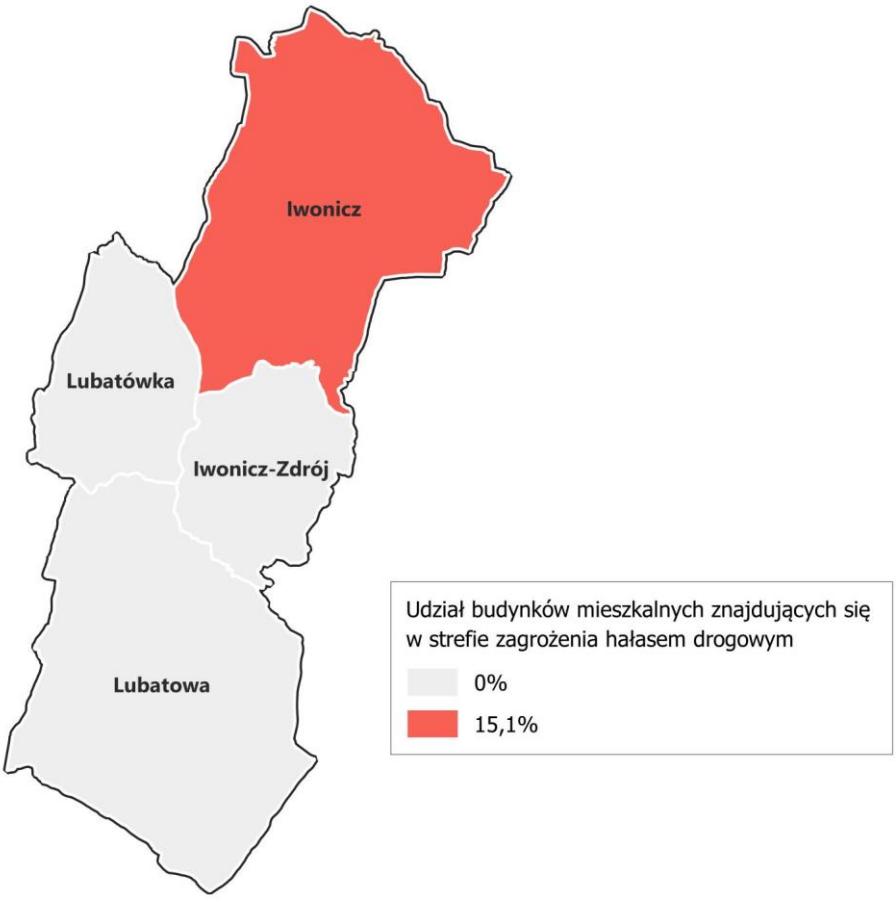

Źródło: opracowanie własne.

Średnie roczne stężenie pyłu zawieszonego PM2,5 jest istotnym wskaźnikiem jakości powietrza, mającym bezpośredni wpływ na zdrowie mieszkańców. Wysokie wartości tego parametru mogą przyczyniać się do rozwoju chorób układu oddechowego i krążenia, a także pogarszać ogólną jakość życia. Dla Gminy Iwonicz-Zdrój średnia roczna wartość stężenia PM2,5 wyniosła 11,2 µg/m³. Wartości wskaźnika dla poszczególnych jednostek porównawczych były podobne wahając się od 10,9 µg/m³ w jednostce Lubatowa do 11,5 µg/m³ w jednostce Iwonicz.

Tabela 19 Średnie roczne stężenie PM2,5 (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Średnie roczne stężenie PM2,5
1.	Iwonicz-Zdrój	11,0
2.	Iwonicz	11,5
3.	Lubatowa	10,9
4.	Lubatówka	11,0
Gmina Iwonicz-Zdrój		**11,2**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych powietrze.gov.pl

Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami pozaklasowymi jest wskaźnikiem odzwierciedlającym skalę emisji zanieczyszczeń powietrza pochodzących z tzw. niskiej emisji, a tym samym istotnym czynnikiem wpływającym na jakość życia i zdrowie mieszkańców.

Na terenie Gminy Iwonicz-Zdrój zidentyfikowano 653 gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami pozaklasowymi, co oznacza, że 18,0% wszystkich gospodarstw w gminie korzysta z tego rodzaju źródeł ciepła. Dane te wskazują na nadal dużą liczbę gospodarstw ogrzewanych kotłami poniżej klasy, które stanowią jedno z głównych źródeł zanieczyszczenia powietrza w regionie. Największa liczba gospodarstw wykorzystujących kotły pozaklasowe występuje w jednostce Lubatowa, gdzie aż 315 gospodarstw korzysta z tego typu instalacji. W przeliczeniu na liczbę punktów w ewidencji źródeł ciepła stanowi to 29,1%, co oznacza, że jest to zarówno najwyższa wartość wskaźnika, jak i najwyższa liczba bezwzględna wśród wszystkich jednostek gminy. Najniższy poziom wskaźnika odnotowano w jednostce Iwonicz-Zdrój, gdzie udział gospodarstw ogrzewanych kotłami pozaklasowymi wyniósł 7,8%.

Pomimo zróżnicowania pomiędzy jednostkami, stosunkowo wysoki udział przestarzałych źródeł ogrzewania na terenie całej gminy wskazuje na konieczność wdrożenia kompleksowych działań modernizacyjnych. Jest to szczególnie istotne, zważywszy na uzdrowiskowy charakter gminy.

Tabela 20 Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami pozaklasowymi (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Liczba punktów w ewidencji źródeł ciepła	Liczba gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami pozaklasowymi (poniżej 3 klasy)	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami pozaklasowymi
1.	Iwonicz-Zdrój	734	56	7,6%
2.	Iwonicz	1 465	215	14,7%
3.	Lubatowa	1 084	315	29,1%
4.	Lubatówka	348	67	19,3%
Gmina Iwonicz-Zdrój		**3 631**	**653**	**18,0%**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwonicz-Zdrój.

Grafika 18 Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami pozaklasowymi

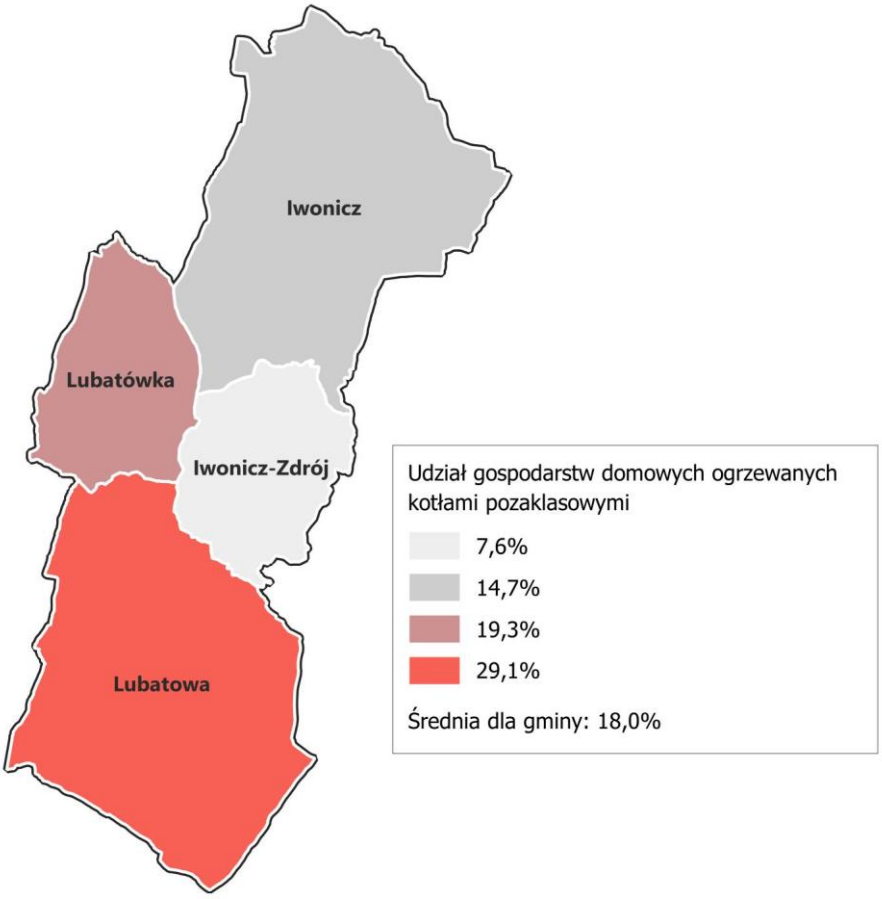

Źródło: opracowanie własne.

Ostatnim wskaźnikiem ze sfery środowiskowej to liczba pomników przyrody na km^2, która obrazuje stopień zachowania cennych zasobów przyrodniczych na danym obszarze. Wskaźnik dla gminy ogółem wyniósł 0,24. W trzech jednostkach odnotowano niższą wartość wskaźnika, natomiast w jednostce Iwonicz-Zdrój wyniosła 1,19, co wskazuje na znacznie wyższy poziom koncentracji chronionych elementów przyrody w tej części gminy.

Tabela 21 Liczba pomników przyrody na km² (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Powierzchnia ogółem [km^2]	Liczba pomników przyrody	Liczba pomników przyrody na km²
1.	Iwonicz-Zdrój	5,9	7	1,19
2.	Iwonicz	16,2	2	0,12
3.	Lubatowa	17,1	1	0,06
4.	Lubatówka	6,2	1	0,16
Gmina Iwonicz-Zdrój		**45,5**	**11**	**0,24**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwonicz-Zdrój.

Grafika 19 Liczba pomników przyrody na km²

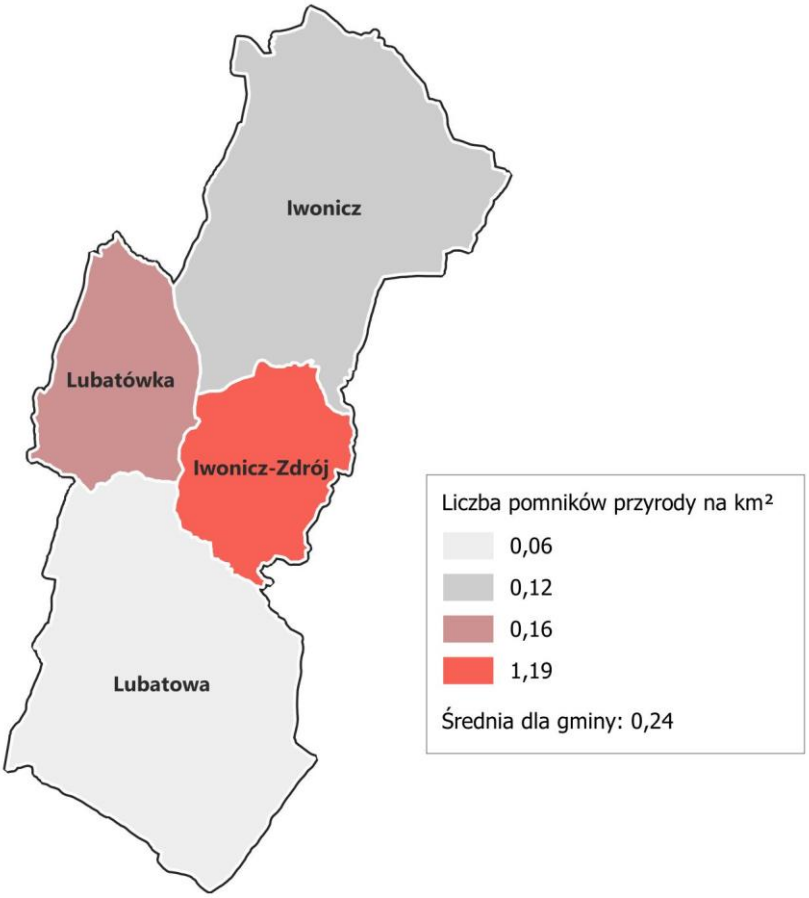

Źródło: opracowanie własne.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Sfera przestrzenno-funkcjonalna koncentruje się na dostępności oraz rozmieszczeniu podstawowych usług publicznych i infrastruktury o znaczeniu lokalnym, które umożliwiają mieszkańcom codzienne funkcjonowanie oraz korzystanie z dóbr wspólnych. W sferze analizie poddano również dostępność komunikacji publicznej oraz udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogólnej.

Pierwszym analizowanym wskaźnikiem jest dostępność punktów usług publicznych na 1 000 mieszkańców. Wskaźnik ten obrazuje stopień nasycenia jednostek porównawczych podstawową infrastrukturą usługową, taką jak instytucje kultury, biblioteki i świetlice. Wskaźnik dla gminy ogółem wyniósł 0,8 punktów usługowych na 1 000 mieszkańców. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w jednostce Iwonicz-Zdrój (2,0), natomiast najniższą w jednostce Iwonicz (0,5).

Tabela 22 Dostępność punktów usług publicznych na 1000 mieszkańców (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Liczba punktów usług publicznych (instytucji kultury, bibliotek i świetlic)	Liczba mieszkańców	Dostępność punktów usług publicznych na 1 000 mieszkańców
1.	Iwonicz-Zdrój	3	1 498	2,0
2.	Iwonicz	2	4 211	0,5
3.	Lubatowa	2	3 480	0,6
4.	Lubatówka	1	1 173	0,9
Gmina Iwonicz-Zdrój		**8**	**10 362**	**0,8**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwonicz-Zdrój.

Grafika 20 Dostępność punktów usług publicznych na 1 000 mieszkańców

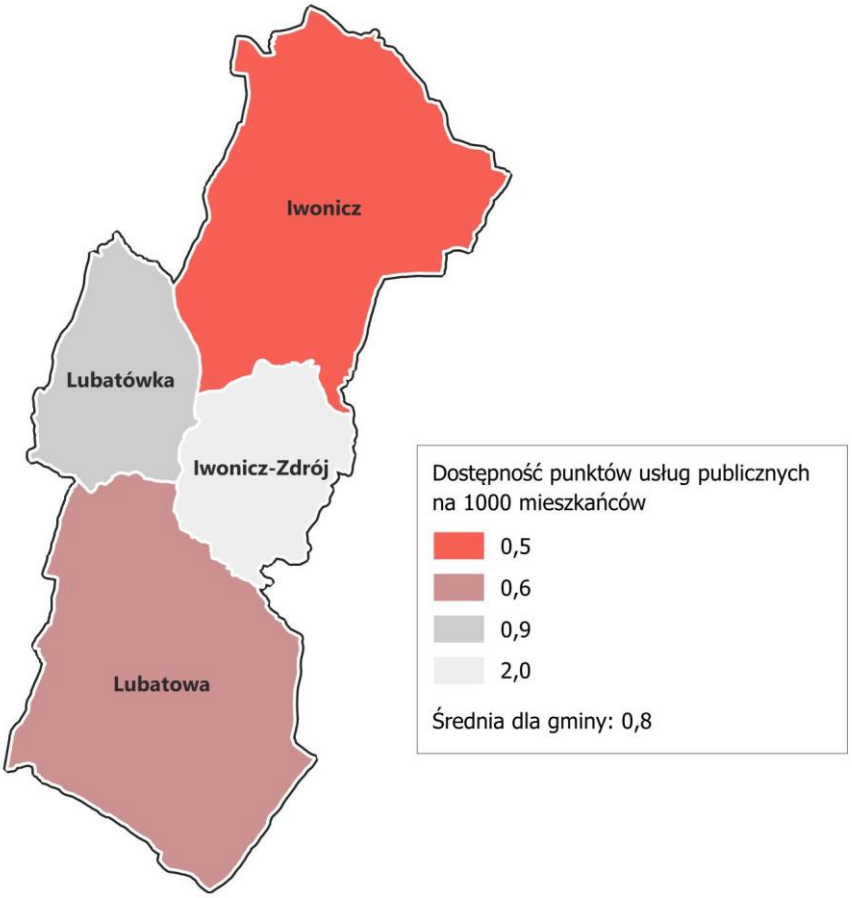

Źródło: opracowanie własne.

Kolejnym wskaźnikiem w ramach sfery przestrzenno-funkcjonalnej jest dostępność placów zabaw na 1 000 mieszkańców. W tym przypadku wskaźnik obejmuje liczbę placów zabaw. Średnia wartość dla gminy ogółem wyniosła 1,0 – najwyższy wskaźnik odnotowano w jednostce Iwonicz-Zdrój (3,3), natomiast najniższy w jednostce Lubatowa (0,3).

Tabela 23 Dostępność placów zabaw na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Liczba placów zabaw	Liczba mieszkańców	Dostępność terenów rekreacyjnych na 1 000 mieszkańców
1.	Iwonicz-Zdrój	5	1 498	3,3
2.	Iwonicz	3	4 211	0,7
3.	Lubatowa	1	3 480	0,3
4.	Lubatówka	1	1 173	0,9
Gmina Iwonicz-Zdrój		**10**	**10 362**	**1,0**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwonicz-Zdrój.

Grafika 21 Dostępność placów zabaw na 1 000 mieszkańców

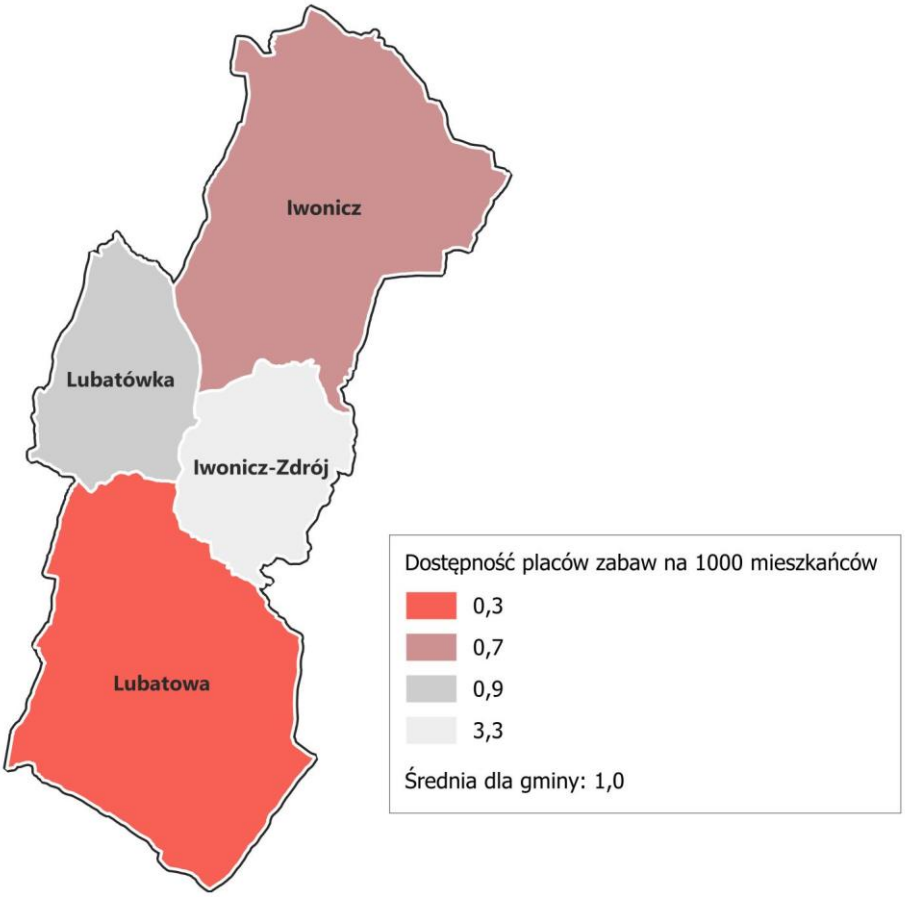

Źródło: opracowanie własne.

Istotnym wskaźnikiem w sferze przestrzenno-funkcjonalnej jest dostępność komunikacyjna, zaprezentowana jako sumaryczna liczba kursów komunikacji zbiorowej na wszystkich przystankach w dni robocze w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Sprawny dostęp do transportu publicznego stanowi jeden z fundamentów mobilności mieszkańców, ogranicza wykluczenie społeczne, a także wpływa na dostępność usług, edukacji i rynku pracy. Jego znaczenie rośnie szczególnie w kontekście obszarów wiejskich, gdzie brak własnego środka transportu często uniemożliwia aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i gospodarczym.

Ogólna dostępność komunikacyjna gminy Iwonicz-Zdrój kształtuje się na poziomie 15,2, co oznacza, że na każde 1 000 mieszkańców przypada średnio około 15 kursów komunikacji zbiorowej w dni robocze. Wartość ta odzwierciedla umiarkowany poziom dostępności transportowej na obszarze gminy. Najwyższy poziom dostępności komunikacyjnej odnotowano w jednostce Iwonicz-Zdrój, gdzie wskaźnik wynosi 45,4, co świadczy o relatywnie dobrym dostępie mieszkańców do transportu publicznego oraz większej częstotliwości kursów. Z kolei najniższą wartość wskaźnika zarejestrowano w jednostce Iwonicz

– jedynie 5,9 kursów na 1 000 mieszkańców w dni robocze. Wynik ten wskazuje na ograniczoną dostępność komunikacji zbiorowej, co może utrudniać codzienną mobilność mieszkańców.

Tabela 24 Dostępność komunikacyjna (sumaryczna liczba kursów na wszystkich przystankach w dni robocze na 1 000 mieszkańców - stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Sumaryczna liczba kursów na wszystkich przystankach w dni robocze	Liczba mieszkańców	Dostępność komunikacyjna
1.	Iwonicz-Zdrój	68	1 498	45,4
2.	Iwonicz	25	4 211	5,9
3.	Lubatowa	40	3 480	11,5
4.	Lubatówka	25	1 173	21,3
Gmina Iwonicz-Zdrój		**158**	**10 362**	**15,2**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwonicz-Zdrój.

Grafika 22 Dostępność komunikacyjna

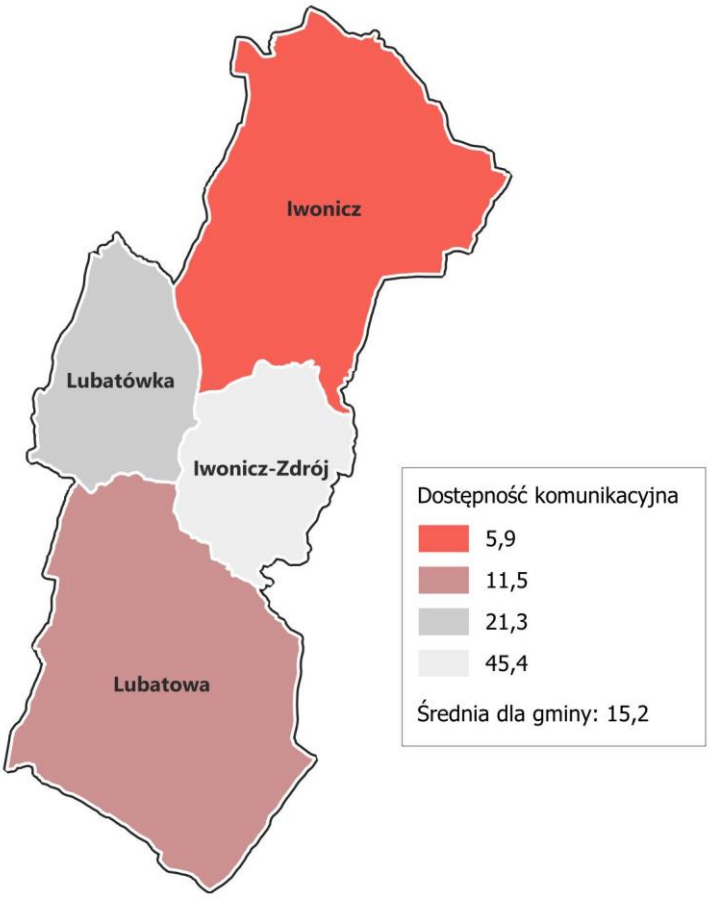

Źródło: opracowanie własne.

Ostatnim analizowanym wskaźnikiem w ramach sfery przestrzenno-funkcjonalnej jest udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem. Wysoki udział powierzchni biologicznie czynnej jest czynnikiem pozytywnie wpływającym na jakość środowiska, mikroklimat, gospodarkę

wodną oraz możliwości rozwoju zrównoważonej zielonej infrastruktury. Jednocześnie może też wskazywać na peryferyjny charakter danego obszaru i niski stopień jego zurbanizowania.

Udział powierzchni biologicznie czynnej w całej gminie wyniósł 91,0%. Nie zaobserwowano znaczących różnic pomiędzy jednostkami porównawczymi – najwyższy udział odnotowano w jednostce Iwonicz-Zdrój (88,2%), natomiast najwyższy w jednostce Lubatówka (93,5%). Wszystkie jednostki w gminie cechowały się zatem wysokim udziałem powierzchni biologicznie czynnej.

Tabela 25 Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Powierzchnia ogółem [km^2]	Powierzchnia biologicznie czynna [km^2]	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem
1.	Iwonicz-Zdrój	5,9	5,2	88,2%
2.	Iwonicz	16,2	14,4	88,7%
3.	Lubatowa	17,1	16,0	93,3%
4.	Lubatówka	6,2	5,8	93,5%
Gmina Iwonicz-Zdrój		**45,5**	**41,4**	**91,0%**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k.

Grafika 23 Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem

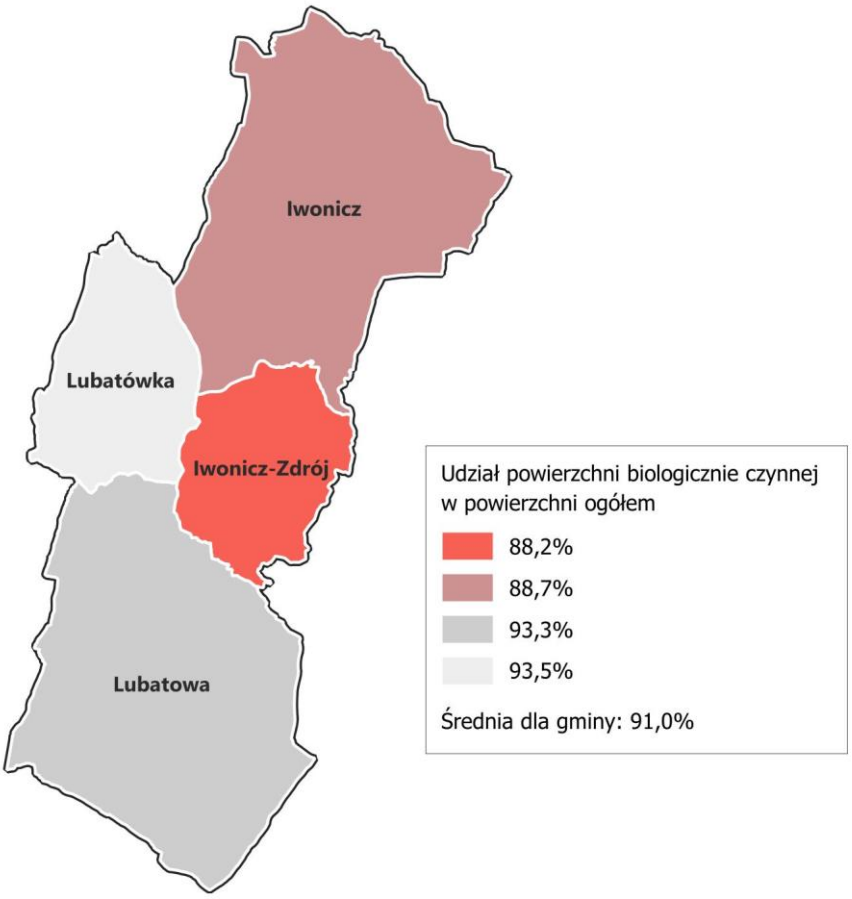

Źródło: opracowanie własne.

Sfera techniczna

Wskaźnik liczby zabytków na km² traktowany jest w diagnozie jako destymulanta, czyli czynnik wskazujący na potencjalne obciążenie dla lokalnej infrastruktury, przestrzeni i budżetu gminy. Wysoka koncentracja obiektów objętych ochroną konserwatorską oznacza konieczność prowadzenia prac pod specjalnym nadzorem, z zachowaniem rygorystycznych standardów, często przy podwyższonych kosztach.

Na terenie Gminy Iwonicz-Zdrój zidentyfikowano 72 zabytków. W przeliczeniu na powierzchnię gminy wskaźnik liczby zabytków wyniósł 1,58 na km², co pozwala ocenić ich gęstość przestrzenną i rozmieszczenie w skali całego obszaru gminy. W dwóch jednostkach pomocniczych wskaźnik ten był niższy od średniej gminnej, co świadczy o mniejszej koncentracji obiektów chronionych i zabytkowych. W jednostce Iwonicz wskaźnik wyniósł niemal tyle co średnia dla gminy. Wyjątek stanowi natomiast jednostka Iwonicz-Zdrój, w której odnotowano wysoką wartość wskaźnika – 5,95 na km². Wysoki poziom wskaźnika w Iwoniczu-Zdroju wynika przede wszystkim z obecności zabytkowej zabudowy uzdrowiskowej. Oznacza to, że ta jednostka jest najbardziej obciążona obecnością obiektów zabytkowych, co ma istotne znaczenie zarówno dla planowania przestrzennego, jak i dla działań związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego.

Tabela 26 Liczba zabytków na km² (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Powierzchnia ogółem [km^2]	Liczba zabytków	Liczba zabytków na km²
1.	Iwonicz-Zdrój	5,9	35	5,95
2.	Iwonicz	16,2	26	1,60
3.	Lubatowa	17,1	8	0,47
4.	Lubatówka	6,2	3	0,48
Gmina Iwonicz-Zdrój		**45,5**	**72**	**1,58**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwonicz-Zdrój.

Grafika 24 Liczba zabytków na km²

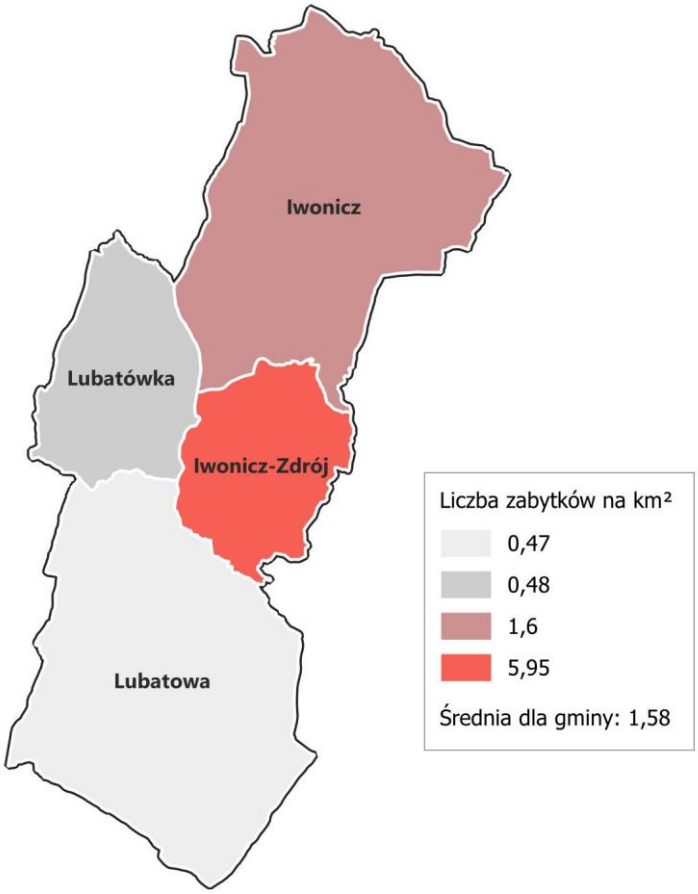

Źródło: opracowanie własne.

Drugim analizowanym wskaźnikiem w ramach sfery technicznej jest udział obiektów użyteczności publicznej wymagających termomodernizacji. Braki w tym zakresie przekładają się nie tylko na zwiększone koszty utrzymania budynków, ale także na komfort użytkowników i zgodność z wymaganiami środowiskowymi.

Na terenie gminy 24,0% budynków użyteczności publicznej wymaga termomodernizacji, co odpowiada łącznie 6 obiektom. Analiza w podziale na jednostki porównawcze wskazuje, że potrzeba realizacji działań termomodernizacyjnych występuje w większości z nich. Jedynym wyjątkiem jest jednostka Lubatówka, gdzie nie zidentyfikowano obiektów wymagających tego rodzaju interwencji.

Tabela 27 Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Liczba obiektów publicznych wymagających termomodernizacji	Liczba obiektów użyteczności publicznej ogółem	Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji
1.	Iwonicz-Zdrój	3	10	30,0%
2.	Iwonicz	1	7	14,3%
3.	Lubatowa	2	5	40,0%
4.	Lubatówka	0	3	0,0%
Gmina Iwonicz-Zdrój		**6**	**25**	**24,0%**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwonicz-Zdrój.

Grafika 25 Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji

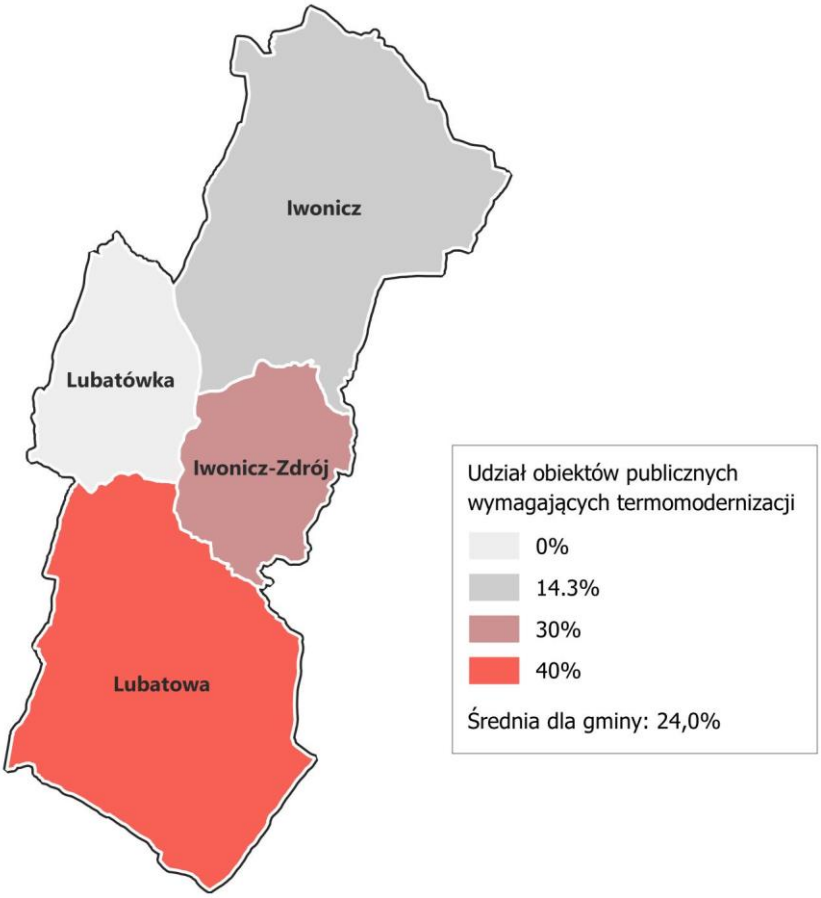

Źródło: opracowanie własne.

Trzeci wskaźnik w sferze technicznej dotyczy dostępności obiektów użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami i seniorów. Analiza tego wskaźnika pozwala określić, na ile infrastruktura publiczna jest dostępna i przyjazna dla wszystkich mieszkańców, niezależnie od ich wieku czy ograniczeń mobilności.

W Gminie Iwonicz-Zdrój aż 44,0% budynków użyteczności publicznej wymaga dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, co odpowiada 11 obiektom spośród 25 istniejących. We wszystkich jednostkach porównawczych odnotowano zapotrzebowanie na realizację tego typu działań, przy czym najwięcej obiektów wymagających dostosowania zlokalizowanych jest w jednostce Iwonicz-Zdrój (10 budynków).

Tabela 28 Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami (stan na 2024 r.)

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Liczba obiektów publicznych wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	Liczba obiektów użyteczności publicznej ogółem	Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami
1.	Iwonicz-Zdrój	7	10	70,0%
2.	Iwonicz	1	7	14,3%

Lp.	Jednostka porównawcza (sołectwo)	Liczba obiektów publicznych wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	Liczba obiektów użyteczności publicznej ogółem	Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami
3.	Lubatowa	2	5	40,0%
4.	Lubatówka	1	3	33,3%
Gmina Iwonicz-Zdrój		**11**	**25**	**44,0%**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Iwonicz-Zdrój.

Grafika 26 Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami

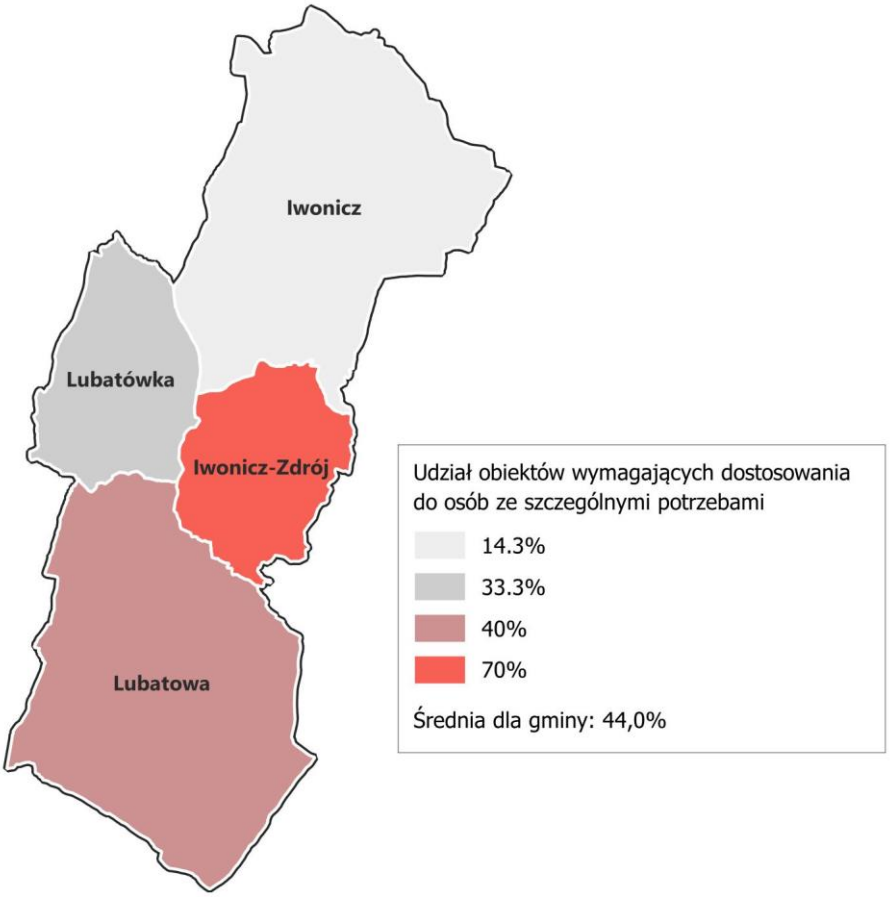

Źródło: opracowanie własne.

4. Podsumowanie analizy

Analiza zidentyfikowanych problemów oraz niekorzystnych zjawisk występujących na obszarze gminy umożliwia wyodrębnienie terenu zdegradowanego, a następnie określenie obszaru rewitalizacji. Zgodnie z przepisami ustawy o rewitalizacji, za obszar zdegradowany uznaje się teren znajdujący się w stanie kryzysu, wynikającym z występowania negatywnych zjawisk społecznych, przy równoczesnym występowaniu co najmniej jednego zjawiska o charakterze gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym.

Zakres i nasilenie problemów zostały określone na podstawie zestawu wskaźników obejmujących wszystkie wymienione sfery. Analizę przeprowadzono z uwzględnieniem pełnego zestawu elementów wymaganych ustawowo, w oparciu o dane pochodzące z lokalnych instytucji oraz źródeł ogólnodostępnych. Szczególny nacisk położono na sferę społeczną, dla której opracowano najbardziej rozbudowany zestaw wskaźników, co umożliwiło szczegółową ocenę sytuacji w tym zakresie.

W celu opracowania syntetycznego wskaźnika degradacji w sferze społecznej wykonano obliczenia obejmujące wyznaczenie średnich wartości poszczególnych wskaźników oraz ich normalizację z wykorzystaniem odchylenia standardowego. Dzięki temu uzyskano jednolity miernik umożliwiający porównanie stopnia degradacji pomiędzy jednostkami. W poniższych tabelach przedstawiono analizowane wartości wskaźników społecznych, a także wartości zestandaryzowane wraz z syntetycznym wskaźnikiem degradacji w sferze społecznej dla każdej jednostki.

Tabela 29 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników.

	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba osób korzystających ze świadczeń z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia z tytułu niepełnosprawności na 1000 mieszkańców	Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Liczba osób zapisanych do biblioteki na 1000 mieszkańców	Liczba uczniów na 1000 mieszkańców
Iwonicz-Zdrój	-6,7	-8,7	62,4	18,0	9,3	40,7	22,0	38,1	18,0	8,0	6,0	391	56,1
Iwonicz	-5,7	4,3	38,7	17,6	5,9	17,1	2,8	62,2	6,6	6,6	2,4	63	75,3
Lubatowa	-2,6	-3,2	30,6	21,0	7,8	24,1	10,9	40,5	3,4	1,1	2,0	51	86,2
Lubatówka	-6,8	-9,4	30,2	21,3	6,0	59,7	2,6	45,2	1,7	1,7	3,4	106	106,6
Obszar Gminy	-4,9	-1,6	38,1	19,2	7,0	27,7	8,3	49,5	6,7	4,4	2,9	111	79,7

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 30 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna - wartości zestandaryzowane.

	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	Saldo migracji na 1000 mieszkańców	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1000 mieszkańców	Liczba klientów pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	Liczba osób korzystających ze świadczeń z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia z tytułu niepełnosprawności na 1000 mieszkańców	Ogólna liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	Liczba zdarzeń drogowych na 1000 mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Liczba osób zapisanych do biblioteki na 1000 mieszkańców	Liczba uczniów na 1000 mieszkańców	Syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej
Iwonicz-Zdrój	0,6	0,7	1,4	-0,7	1,3	0,3	1,4	-0,8	1,4	1,0	-1,4	-1,5	1,2	4,95
Iwonicz	0,1	-1,3	-0,1	-1,0	-0,8	-1,0	-0,7	1,4	-0,1	0,7	0,6	0,6	0,3	-1,40
Lubatowa	-1,5	-0,2	-0,7	0,8	0,3	-0,6	0,1	-0,5	-0,5	-0,9	0,8	0,6	-0,2	-2,48
Lubatówka	0,7	0,8	-0,7	0,9	-0,8	1,3	-0,8	-0,1	-0,8	-0,8	0,0	0,3	-1,2	-1,07

Źródło: opracowanie własne.

Grafika 27 Syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej.

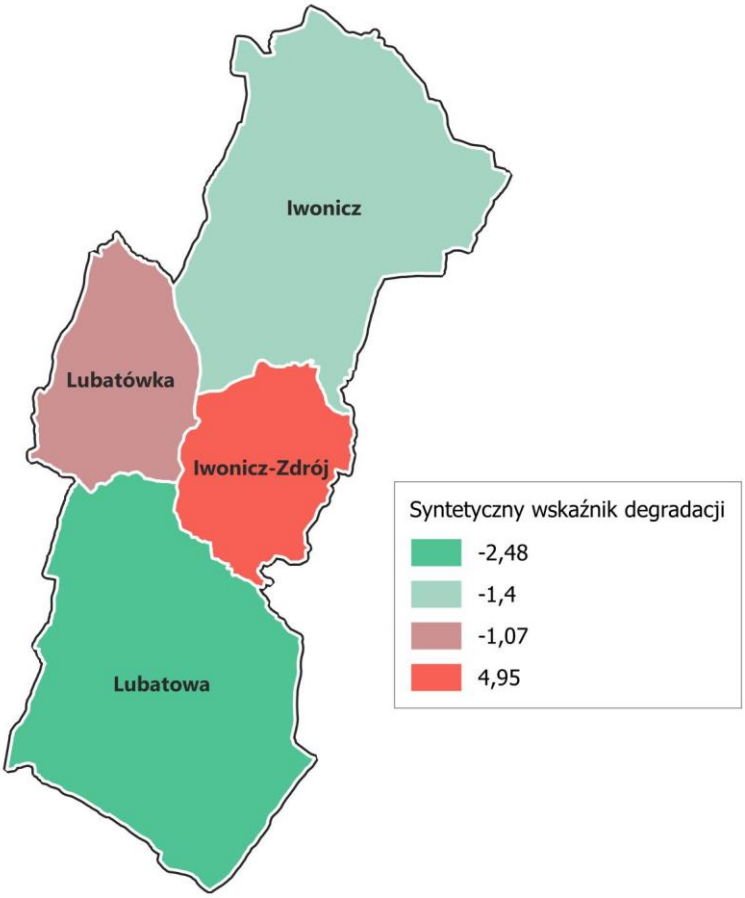

Źródło: opracowanie własne.

Diagnoza delimitacyjna wskazuje, że obszarem szczególnie narażonym na występowanie negatywnych zjawisk społecznych jest jednostka Iwonicz-Zdrój, dla której odnotowano wyraźnie najwyższą wartość syntetycznego wskaźnika degradacji.

Tabela 31 Podsumowanie analizy obszarów - sfera pozaspołeczna – wartości wskaźników cz. 1.

	Różnica pomiędzy nowozarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1000 mieszkańców	Masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia na 1 mieszkańca [t]	Średnie roczne stężenie PM2.5	Liczba pomników przyrody na km^2	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym	Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami pozaklasowymi	Dostępność punktów usług publicznych na 1000 mieszkańców	Dostępność placów zabaw na 1000 mieszkańców	Dostępność komunikacyjna	Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem	Liczba zabytków na km^2	Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji	Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami	**Zidentyfikowane problemy w sferze pozaspołecznej**
Iwonicz-Zdrój	0,7	33,0	11,0	1,19	0,0%	21,8%	2,0	3,3	45,4	88,2%	5,95	30,0%	70,0%	5/13
Iwonicz	0,2	267,2	11,5	0,12	15,1%	36,2%	0,5	0,7	5,9	88,7%	1,60	14,3%	14,3%	10/13
Lubatowa	0,3	227,7	10,9	0,06	0,0%	59,0%	0,6	0,3	11,5	93,3%	0,47	40,0%	40,0%	8/13
Lubatówka	1,7	174,4	11,0	0,16	0,0%	44,5%	0,9	0,9	21,3	93,5%	0,48	0,0%	33,3%	2/13
Obszar Gminy	0,5	209,6	11,2	0,24	6,2%	40,9%	0,8	1,0	15,2	91,0%	1,58	24,0%	44,0%	-

Źródło: opracowanie własne.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, za obszar zdegradowany uznaje się teren znajdujący się w stanie kryzysowym, na którym występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z co najmniej jednym niekorzystnym zjawiskiem o charakterze gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym.

Przeprowadzona diagnoza delimitacyjna Gminy Iwonicz-Zdrój wskazała, że w sferze pozaspołecznej największe problemy występują w jednostce Iwonicz, gdzie zidentyfikowano 10 z 13 możliwych niekorzystnych zjawisk. Jednocześnie nie stwierdzono tam jednak koncentracji problemów społecznych, charakterystycznej dla jednostki Iwonicz-Zdrój. W tej ostatniej jednostce odnotowano zarówno nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych, jak i występowanie problemów w sferze pozaspołecznej, co predysponuje ją do wyznaczenia jako obszar zdegradowany.

Tabela 32 Obszary porównawcze - występowanie problemów społecznych i pozaspołecznych.

	Syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej	Liczba problemów występujących w sferach pozaspołecznych
Iwonicz-Zdrój	4,95	5/13
Iwonicz	-1,40	10/13
Lubatowa	-2,48	8/13
Lubatówka	-1,07	2/13

Źródło: opracowanie własne.

5. Wyznaczanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Głównym celem rewitalizacji jest podjęcie działań mających na celu wyjście obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej. Priorytetowe działania skupiają się przede wszystkim na aspekcie społecznym, chociaż uwzględniają również czynniki gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Rewitalizacja jest prowadzona w sposób, który uwzględnia istniejące potencjały i charakterystyczne warunki dla obszaru objętego działaniami rewitalizacyjnymi. Wyjście z sytuacji kryzysowej osiąga się poprzez realizację zintegrowanych działań, które obejmują społeczność lokalną, przestrzeń i gospodarkę.

Aby skutecznie prowadzić zaplanowane działania, istotne jest odpowiednie zdefiniowanie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. W tym celu przeprowadzono kompleksową diagnozę i analizę w każdej ze sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej).

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Zgodnie z zapisami art. 9. ust. 1. Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r., obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. z 2020 r. poz. 1062), niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości,
2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,

4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w Ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Na terenie Gminy Iwonicz-Zdrój jako obszar zdegradowany wyznaczono jednostkę Iwonicz-Zdrój, na której koncentrują się negatywne zjawiska w sferze społecznej. Wyznaczony obszar zajmuje 12,9% ogólnej powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 14,5% mieszkańców gminy.

Tabela 33 Obszar zdegradowany w Gminie Iwonicz-Zdrój.

Jednostka	Powierzchnia [km^2]	Udział powierzchni gminy	Ludność [os.]	Udział ludności gminy
Iwonicz-Zdrój	5,9	12,9%	1 498	14,5%

Źródło: opracowanie własne.

Grafika 28 Obszar zdegradowany w Gminie Iwonicz-Zdrój

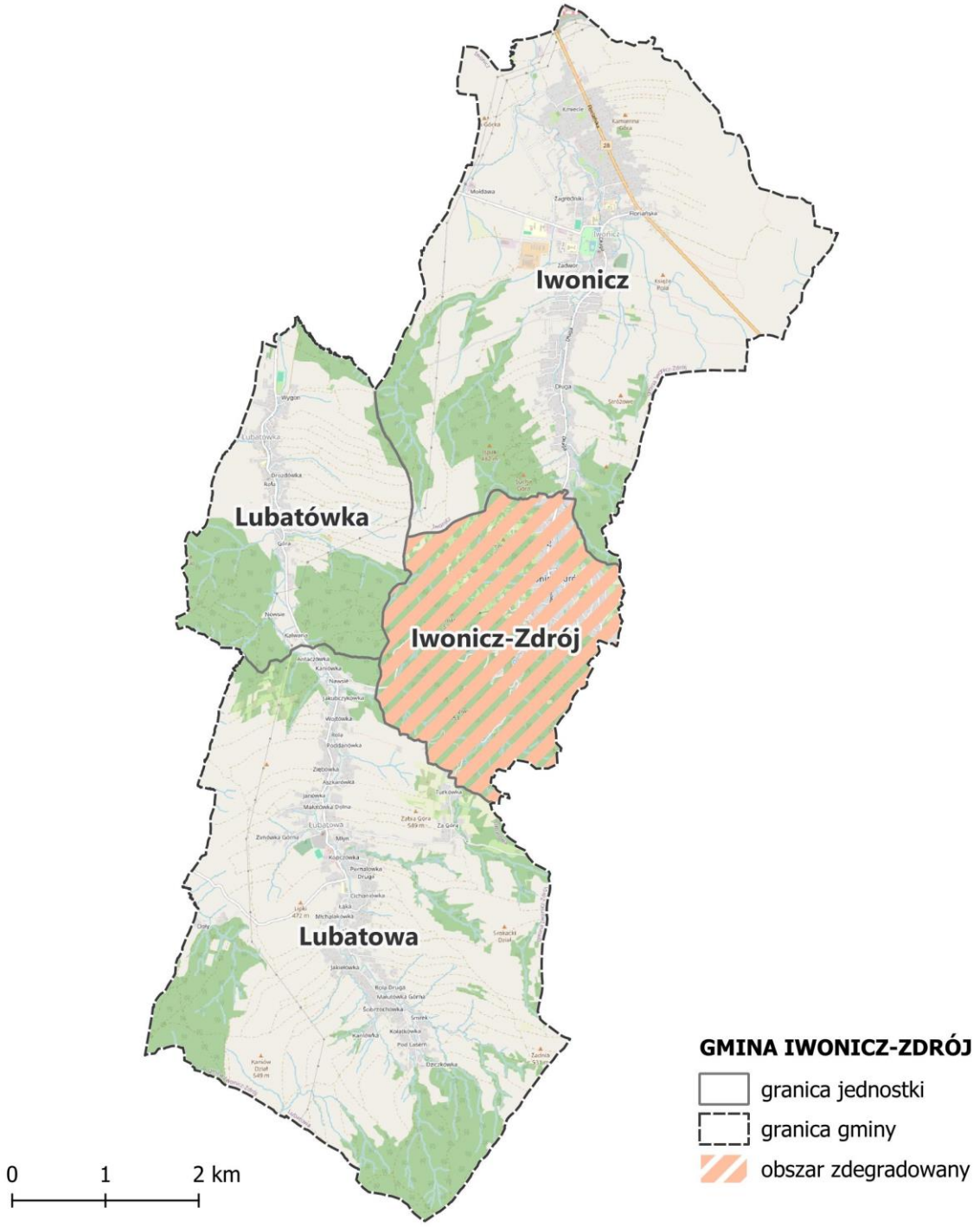

Źródło: opracowanie własne.

Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Zgodnie z art. 10 pkt. 1. *Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa art. 9 ust.1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.* Dodatkowo zgodnie z art. 10 pkt. 2 *Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.* Po wyznaczeniu obszaru zdegradowanego przeanalizowano skale występujących zjawisk negatywnych o charakterze społecznym oraz pozaspołecznym. Poniższa tabela przedstawia zdiagnozowane problemy w jednostkach, w których zgodnie z przeprowadzoną analizą sytuacja szczególnie w sferze społecznej jest negatywna.

Tabela 34 Obszar wskazany do rewitalizacji - zdiagnozowane problemy w sferze społecznej i pozaspołecznej.

Obszar	Zdiagnozowane problemy w sferze: społecznej	Zdiagnozowane problemy w sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej
Iwonicz-Zdrój	• niski przyrost naturalny, • ujemne saldo migracji, • wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego, • wysoki wskaźnik liczby długotrwale bezrobotnych, • wysoki odsetek mieszkańców korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, • wysoki wskaźnik liczby osób pobierających świadczenia z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, • niski poziom bezpieczeństwa publicznego – wysoka liczba przestępstw oraz zdarzeń drogowych, • niski odsetek młodych osób (uczniów).	• niższy udział powierzchni biologicznie czynnej w porównaniu do średniej dla gminy, • duża liczba zabytków i pomników przyrody (konieczność wysokich nakładów na ich ochronę), • występowanie obiektów publicznych wymagających termomodernizacji • występowanie obiektów publicznych wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami

Źródło: opracowanie własne.

Wyznaczony obszar rewitalizacji w został ograniczony w stosunku do obszaru zdegradowanego, koncentrując się na terenach o największym nasileniu problemów społecznych oraz istotnym znaczeniu dla dalszego rozwoju gminy. Z obszaru zdegradowanego wyłączono tereny niezabudowane oraz grunty o charakterze rolnym, a priorytetowo potraktowano obszary zamieszkałe i zurbanizowane. Ponadto zgodnie z ustawą o rewitalizacji w granicy obszaru rewitalizacji pozostawiono tereny powydobywcze, obejmujące m.in. stare ścieżki leśne mające potencjał turystyczny.

Tabela 35 Wyznaczony obszar rewitalizacji

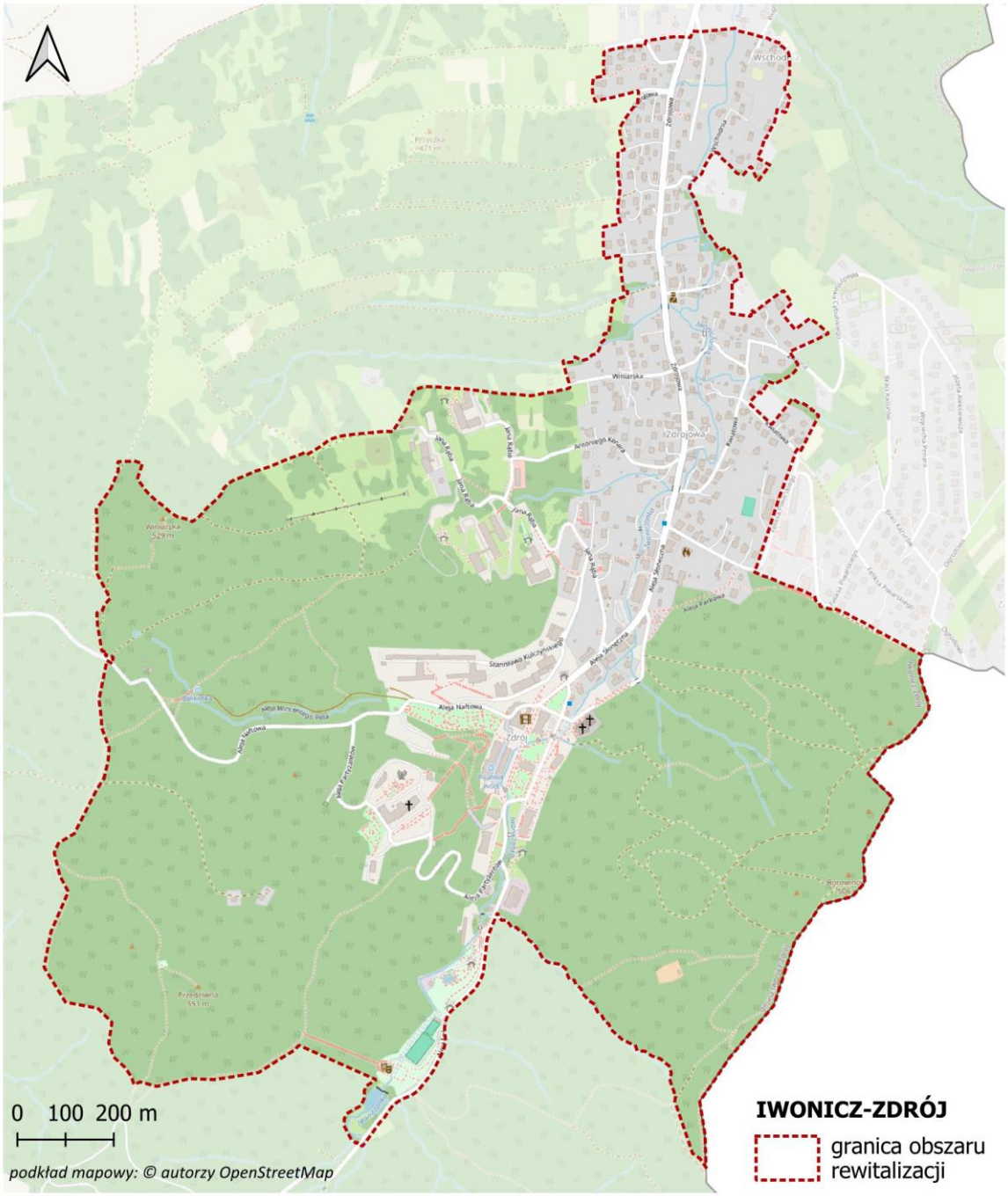

Źródło: opracowanie własne.

Łącznie obszar rewitalizacji zajmuję powierzchnię 223 ha, co stanowi 4,9% powierzchni gminy i zamieszkuje go 931 osób – 9,0% populacji gminy. Zatem spełnia on obligatoryjne wymagania w zakresie powierzchni i liczby ludności.

Tabela 36 Obszar rewitalizacji Gminy Iwonicz-Zdrój - ludność i powierzchnia (zestawienie wskaźników obligatoryjnych).

Obszar	Ludność [os.]	% Ludności	Powierzchnia [ha]	% Powierzchni
OR	931	9,0%	223	4,9%

Źródło: opracowanie własne.

.

Spis tabel i grafik

Tabela 1 Podział Gminy Iwonicz-Zdrój na jednostki porównawcze z uwzględnieniem powierzchni i liczby mieszkańców. 9
Tabela 2 Katalog zmiennych wykorzystanych w delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. 11
Tabela 3 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.) 15
Tabela 4 Saldo migracji na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.) 17
Tabela 5 Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (obciążenie demograficzne – stan na 2024 r.) 18
Tabela 6 Liczba osób bezrobotnych na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.) 19
Tabela 7 Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.) 21
Tabela 8 Liczba klientów pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.) 22
Tabela 9 Liczba osób korzystających ze świadczeń z powodu ubóstwa na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.) 23
Tabela 10 Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia z tytułu niepełnosprawności na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.) 24
Tabela 11 Ogólna liczba przestępstw na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.) 26
Tabela 12 Liczba zdarzeń drogowych na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.) 27
Tabela 13 Liczba organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.) 28
Tabela 14 Liczba osób zapisanych do biblioteki na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.) 29
Tabela 15 Liczba uczniów na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.) 31
Tabela 16 Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.) 32
Tabela 17 Masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia na 1 mieszkańca (stan na 2024 r.) 34
Tabela 18 Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym (stan na 2024 r.) 36
Tabela 19 Średnie roczne stężenie PM2,5 (stan na 2024 r.) 37
Tabela 20 Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami pozaklasowymi (stan na 2024 r.) 37
Tabela 21 Liczba pomników przyrody na km² (stan na 2024 r.) 38
Tabela 22 Dostępność punktów usług publicznych na 1000 mieszkańców (stan na 2024 r.) 40
Tabela 23 Dostępność placów zabaw na 1 000 mieszkańców (stan na 2024 r.) 41
Tabela 24 Dostępność komunikacyjna (sumaryczna liczba kursów na wszystkich przystankach w dni robocze na 1 000 mieszkańców - stan na 2024 r.) 43
Tabela 25 Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem (stan na 2024 r.) 44
Tabela 26 Liczba zabytków na km² (stan na 2024 r.) 45
Tabela 27 Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji (stan na 2024 r.) 46
Tabela 28 Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami (stan na 2024 r.) 47
Tabela 29 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna – wartości wskaźników. 50
Tabela 30 Podsumowanie analizy obszarów - sfera społeczna - wartości zestandaryzowane. 51
Tabela 31 Podsumowanie analizy obszarów - sfera pozaspołeczna – wartości wskaźników cz. 1. 53
Tabela 32 Obszary porównawcze - występowanie problemów społecznych i pozaspołecznych. 54
Tabela 33 Obszar zdegradowany w Gminie Iwonicz-Zdrój. 56
Tabela 34 Obszar wskazany do rewitalizacji - zdiagnozowane problemy w sferze społecznej i pozaspołecznej. 58
Tabela 35 Wyznaczony obszar rewitalizacji 59
Tabela 36 Obszar rewitalizacji Gminy Iwonicz-Zdrój - ludność i powierzchnia (zestawienie wskaźników obligatoryjnych). 60

Grafika 1 Podział Gminy Iwonicz-Zdrój na jednostki porównawcze. 10
Grafika 2 Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców 16
Grafika 3 Saldo migracji na 1 000 mieszkańców 17
Grafika 4 Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (obciążenie demograficzne) 19
Grafika 5 Liczba osób bezrobotnych na 1 000 mieszkańców 20
Grafika 6 Liczba osób bezrobotnych na 1 000 mieszkańców 21
Grafika 7 Liczba klientów pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców 22
Grafika 8 Liczba osób korzystających ze świadczeń z powodu ubóstwa na 1 000 mieszkańców 24
Grafika 9 Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia z tytułu niepełnosprawności na 1 000 mieszkańców 25
Grafika 10 Ogólna liczba przestępstw na 1 000 mieszkańców 26
Grafika 11 Liczba zdarzeń drogowych na 1 000 mieszkańców 27
Grafika 12 Liczba organizacji pozarządowych na 1 000 mieszkańców 29
Grafika 13 Liczba osób zapisanych do biblioteki na 1 000 mieszkańców 30

Grafika 14 Liczba uczniów na 1 000 mieszkańców 31
Grafika 15 Różnica pomiędzy nowo zarejestrowanymi a wyrejestrowanymi podmiotami gospodarczymi na 1 000 mieszkańców 33
Grafika 16 Masa zidentyfikowanych wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia na 1 mieszkańca 35
Grafika 17 Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w strefie zagrożenia hałasem drogowym 36
Grafika 18 Udział gospodarstw domowych ogrzewanych kotłami pozaklasowymi 38
Grafika 19 Dostępność punktów usług publicznych na 1 000 mieszkańców 41
Grafika 20 Dostępność placów zabaw na 1 000 mieszkańców 42
Grafika 21 Dostępność komunikacyjna 43
Grafika 22 Udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni ogółem 44
Grafika 23 Liczba zabytków na km² 46
Grafika 24 Udział obiektów publicznych wymagających termomodernizacji 47
Grafika 25 Udział obiektów wymagających dostosowania do osób ze szczególnymi potrzebami 48
Grafika 26 Syntetyczny wskaźnik degradacji w sferze społecznej. 52
Grafika 27 Obszar zdegradowany w Gminie Iwonicz-Zdrój 57